

VOLGNUMMER
137-2014

DATUM
03-03-2015

ORGANISATIEONDERDEEL
Veiligheid & Leefbaarheid

CORRESPONDENTIENUMMER
2014-43729

BIJLAGEN
Meerjarenprogramma Veiligheid
Maastricht 2015-2018

STELLER
Bongers/350 4449
robert.bongers@maastricht.nl

ONDERWERP RAADSVORSTEL
Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018.
(gewijzigd raadsvoorstel)

AAN DE GEMEENTERAAD,

1. Samenvatting

De beleidshorizon van het thans vigerende Meerjarenprogramma Veiligheid in Maastricht 2010-2014 eindigt dit jaar. Teneinde te voorzien in een geactualiseerd stedelijk veiligheidsbeleid voor de opvolgende periode (2015-2018) treft u bijgaand het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 ter vaststelling aan.

Dit Meerjarenprogramma is opgesteld op basis van een breed gedragen veiligheidsanalyse die in juni 2014 in de raadscommissie AZ&M is besproken. Het Meerjarenprogramma geeft op stedelijk niveau aan welke ambities en doelen de komende vier jaar worden nagestreefd om Maastricht als stad zo veilig mogelijk te maken.

Na vaststelling van dit Meerjarenprogramma wordt vanuit door het college vast te stellen, uitvoeringsplannen Veiligheid aan de inhoud van de nota uitvoering gegeven.

2. Beslispunten

De gemeenteraad wordt gevraagd het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 vast te stellen.

3. Aanleiding

De beleidshorizon van het huidige Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2010 – 2014 is aan het einde van dit jaar bereikt. Hierdoor is het wenselijk en noodzakelijk te voorzien in een geactualiseerd veiligheidsprogramma voor de opvolgende beleidsperiode 2015-2018. De gekozen programmatische werkwijze wordt aldus geborgd en voortgezet, waarbij tevens voldaan wordt aan het gestelde in artikel 38b Politiewet 2012 waarin wordt voorgeschreven dat de gemeenteraad tenminste eenmaal in de vier jaar de doelen vaststelt die de gemeente op het terrein van veiligheid nastreeft door de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

4. Relatie met bestaand beleid

Vanuit een door het college vastgestelde en met de raadscommissie AZ&M in januari 2014 afgestemde startnotitie heeft de actualisering van het meerjarenbeleid veiligheid vorm gekregen. In juni 2014 heeft de eerste stap in dit proces plaatsgevonden, te weten bespreking van een breed gedragen veiligheidsanalyse (op stedelijk niveau, opgebouwd rondom vijf veiligheidsvelden en

inclusief inhoudelijke prioriteringsrichting) in college en raadscommissie. Deze bespreking is vanuit de raad aanleiding geweest om een Raadsconferentie Veiligheid te organiseren, welke conferentie eind september 2014 heeft plaatsgevonden.

In het thans voorliggende Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 is als sluitstuk van het actualiseringsproces op stedelijk niveau het veiligheidsbeleid voor de komende vier jaren beschreven. Het beleid is gebaseerd op de resultaten van het hiervoor beschreven proces en verder ingekaderd door hogere wet- en regelgeving en – last but not least – de uitgangspunten zoals geformuleerd in het Coalitieakkoord 2014-2018 “Wij Maastricht!” en de Stadsvisie.

Bij het schrijven van dit beleidskader is zo veel mogelijk rekening gehouden met belangrijke flankerende ontwikkelingen, zoals de transities die zich momenteel binnen het sociale domein voltrekken.

De komende jaren zullen we planmatig een verbinding moeten leggen tussen de gemeentelijke opgaven ten gevolge van deze transities en de opgaven in het veiligheidsbeleid. Thema's die daarbij aan bod komen zijn o.a. veiligheidsgevoelens, woonoverlast, overlast van jongeren, geweld in afhankelijkheidsrelaties (o.a. huiselijk geweld en kinder- en ouderenmishandeling) en het voorkomen van en omgaan met (sociale) calamiteiten.

De concrete vertaling van de conclusies en resultaten van de nog uit te werken bestuursopdrachten “burgerparticipatie” en “buurt- en wijkgericht werken” naar het veiligheidsbeleid, zal na besluitvorming over deze bestuursopdrachten zijn beslag krijgen.

Nadrukkelijk dient in ogenschouw genomen te worden dat het MJP Veiligheid de ambitie, doelstellingen en inhoudelijke prioriteiten weergeeft op stedelijk niveau, en dan voor de komende periode van vier jaar. De uitwerking van deze doelstellingen en prioriteiten in plannen van aanpak, concrete activiteiten, etc. wordt jaarlijks in een, door het college vast te stellen uitvoeringsplan Veiligheid tot uitdrukking gebracht, te starten met het Uitvoeringsplan Veiligheid Maastricht 2015. Na vaststelling van dit MJP door uw raad, wordt het hiervan afgeleide uitvoeringsplan voor 2015 begin 2015 aan het college ter vaststelling aangeboden.

5. Gewenst beleid en mogelijke opties

Vanuit de genoemde veiligheidsanalyse en prioriteringsrichting is in een actieve wisselwerking/coproductie met in- en externe betrokkenen het meerjaren veiligheidsprogramma opgesteld.

- Missie stedelijke veiligheidsbeleid en algemene doelstellingen

In hoofdstuk 3 van het MJP is de navolgende richtinggevende missie geformuleerd waar de stad richting 2018 vanuit veiligheid naar toe wil werken:

Missie stedelijke veiligheid Maastricht 2018:

Wij streven naar een veiliger Maastricht in 2018. Een stad waar criminaliteit, misdaad en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven. Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken.

Teneinde deze missie de komende beleidsperiode concrete(r) handen en voeten te geven, zijn hier een tweetal algemene doelstellingen uit afgeleid¹, te weten:

- I het verbeteren van de geregistreerde veiligheid (objectieve veiligheid)²

Algemene doelstelling objectieve (geregistreerde) veiligheid

In 2018 willen wij een substantiële verbetering van de objectieve veiligheid gerealiseerd hebben. Het totaal aantal geregistreerde misdrijven daalt van 104 (2013) naar maximaal 90 misdrijven per 1.000 inwoners in 2018 en het totaal aantal geregistreerde overlastincidenten daalt van 39,3 (2013) naar ten hoogste 30 incidenten per 1.000 inwoners in 2018.

- II het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid).

Algemene doelstelling subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoelens) 2018

In 2018 is het percentage inwoners van Maastricht dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt gelijk aan dan wel lager dan het gemiddelde van de G32-gemeenten in dat jaar.
In 2018 is het Maastrichtse rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt gelijk aan dan wel hoger dan het gemiddelde van de G32-gemeenten in dat jaar.

We streven naar een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau in de stad. Dat doen we met realiteitszin. De zinsneden “zo weinig mogelijk” en “zo veilig mogelijk” in onze missie bevestigen dat 100 procent veiligheid een wensbeeld is dat helaas nooit gehaald wordt.

Visie en strategie op veiligheid

De in de missie opgenomen zin “ Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken” geeft aan dat wij de komende periode de uitvoering van het veiligheidsbeleid niet sec vanuit veiligheid willen vormgeven. Onze inzet is er op gericht om, vanuit een brede en gedeelde verantwoordelijkheid, samen met onze inwoners en maatschappelijke en professionele partners, de veiligheid in de stad verder vorm te geven.

Om deze rode draad de komende jaren hanteerbaar te maken is gebruik gemaakt van de metafoor van prof. H. Boutellier³, waarin hij de gedeelde verantwoordelijkheid voor veiligheid inzichtelijk maakt door deze te vergelijken met de opstelling van een voetbalelftal (zie samenvatting en hoofdstuk 4 van het MJP).

Als gemeente hebben wij hierbij een dubbelrol: enerzijds bestaat de gemeentelijke rol vooral in het in positie brengen van bewoners, ondernemers en partners, zodat zij zo veel mogelijk vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid en via succesvolle samenwerkingen aan de veiligheid in de stad kunnen werken (gemeentelijke regierol). Anderzijds leveren wij als gemeente ook zelf een inhoudelijke bijdrage aan de veiligheid in de stad. Vanuit onze klassieke veiligheidstaken werken wij vooral vanuit

¹ In het MJP Veiligheid Maastricht 2015-2018 zijn doelstellingen gerelateerd aan objectieve veiligheid met een blauwe arcering aangegeven en doelstellingen gerelateerd aan subjectieve veiligheid met een groene arcering.

² Deze streefwaarden zijn gebaseerd op vergelijking van trendgegevens van Maastricht met die van zes referentiegemeenten: Groningen, 's-Hertogenbosch, Leiden, Nijmegen en Tilburg. 100.000+-steden met een rijk voorzieningenaanbod wat betreft horeca en evenementen. Ook kennen ze, net als Maastricht, een dynamische combinatie van de functies wonen, werken, recreëren en studeren.

³ Professor Dr. Hans Boutellier is bijzonder hoogleraar veiligheid en burgerschap aan de VU Amsterdam en algemeen directeur van het Verwey-Jonker Instituut. In zijn boek ‘Meer dan veilig. Over bestuur, bescherming en burgerschap’ vergelijkt hij veiligheid met een voetbalelftal.

de verdediging in samenwerking met vooral politie en OM, Veiligheidshuis en toezicht en handhaving (inclusief de wijkgebonden medewerkers). Maar ook vanuit andere beleidsvelden, bijvoorbeeld het beheer en inrichting van de openbare ruimte, verkeersveiligheid, het jeugdbeleid, etc. dragen wij bij aan de veiligheid in de stad.

Het werken aan deze veiligheid (onze aanpak) zal de komende periode op onderdelen vanuit een andere strategie en benadering ingezet worden. Deze aanpak is samen te vatten langs drie V's, te weten:

- Verbreden:
in thematiek, benadering en samenwerking;
- Verbinden:
met strategie en beleid en de buurt- en wijkgerichte aanpak, geborgd vanuit een gestructureerde aanpak;
- Veranderen:
in beleids- en maatschappelijke verantwoordelijkheid en in perspectief.

In hoofdstuk 4 van de nota is deze strategie nader uitgewerkt.

Op 10 februari jongstleden is in een daartoe georganiseerde stadsronde aan de aanwezige raadsfracties door de gemeente (veiligheid, sociaal, VBT) en politie en OM een nadere toelichting verstrekt hoe zij de komende beleidsperiode deze “veranderende” aanpak van veiligheid vorm willen geven. Alle partijen gaven aan zich aan het MJP gecommitteerd te hebben. Dit commitment willen zij in de uitvoering verder gestalte geven. Partijen zijn ervan overtuigd dat door intensiever, vroegtijdiger en gestructureerder samen de in het MJP verwoorde prioriteiten en andere thema's op te pakken, een aanzienlijke efficiëncyslag gemaakt kan worden. Door aldus anders met elkaar samen te werken kan de inzet van capaciteit en middelen beter en efficiënter gericht worden en kunnen inhoudelijk de veiligheidsvraagstukken van een breed gedragen en effectievere aanpak voorzien worden.

Naast deze drie strategische uitgangspunten zijn ook “internationale afstemming”, “een goede informatiepositie”, “samenwerking in de handhaving” en “innovatie” belangrijke uitgangspunten in de veiligheidsaanpak de komende jaren.

Een vijftal inhoudelijke veiligheidsprioriteiten

Vanuit de veiligheidsanalyse en de commissiebespreking hiervan zetten wij de komende jaren in op een vijftal inhoudelijke prioriteiten. In hoofdstuk 5 van het MJP zijn deze nader uitgewerkt. Op deze thema's is verdere terreinwinst mogelijk en nodig. De aanpak hiervan wordt geïntensiveerd. Het betreft in willekeurige volgorde:

a. Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving

Deze prioriteit richt zich op de zwaardere vormen van (woon)overlast, bedreiging, intimidatie en Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA, zoals huiselijk geweld en kinder- en ouderenmishandeling). Deze verschijnselen hebben een forse impact op de alledaagse woon- en leefomgeving van onze inwoners en verdienen alleen daarom al een prioritaire aanpak.

Doelstelling 2018

We hebben een stevig systeem staan van signalering, melding en aanpak (inclusief 'nazorg') van intimidatie, bedreiging, geweld in afhankelijkheidsrelaties, zware overlast en andere 'handhavingknelpunten'. Bewoners zien dat we ingrijpen, voelen zich veiliger, zijn zelf actiever.

b. Drugsoverlast

Het gaat hierbij om overlast in zowel het centrumgebied als in het woongebied buiten het centrum; op dit thema is al veel bereikt maar we moeten deze aanpak continueren en op onderdelen verder verbeteren en verbreden; bijzonder aandachtspunt hierbij zijn de drugsrunners en straatdealers.

Doelstelling 2018

In 2018 is de in de stad ervaren drugsoverlast van een aanzienlijk lager niveau dan thans. Richting 2018 heeft de drugsoverlast in de stad een jaarlijkse afname laten zien. De overlast hiervan in de buurten en wijken van onze stad is goed in beeld en wordt actief en informatiegestuurd in samenspraak met de diverse partners, waaronder de buurten, aangepakt. Wij communiceren daarbij actief over de gevaren van drugs in de meest brede zin van het woord.

c. Vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes

We gaan planmatiger inzetten op verschillende vormen van vermogens- en geweldscriminaliteit: woninginbraak, voertuigcriminaliteit, overval, zakkenrollerij en straatroof. Belangrijkste aangrijpingspunten zijn een persoons- en probleemgerichte aanpak én preventie. We betrekken nadrukkelijk de buurten en onze inwoners in deze aanpak.

Doelstelling 2018

Het criminaliteitsvolume op vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes is verkleind en beheersbaar. Uitbannen kan niet – maar met een effectieve, preventieve aanpak 'aan de voorkant' (ook met bewoners en ondernemers) in combinatie met integrale persoons- en probleemgerichte aanpak 'aan de achterkant' zijn zowel het slachtofferschap van vermogensdelicten als de geregistreerde HIC's en hieraan gerelateerde vermogenscriminaliteit zichtbaar gedaald.

d. Een veilige jeugd

Het gaat hierbij om het bieden van een veilig klimaat voor onze jeugd en in dit kader onder andere het voorkomen van overmatig alcohol- en drugsgebruik en het zorgen voor veiligheid in en rond scholen. Op dit deelterrein verandert er veel als gevolg van de transitie van de jeugdzorg. Maar ook jeugdoverlast en –criminaliteit blijven een maatschappelijk relevant thema. De uitkomsten vanuit de veiligheidsanalyse waren op dit punt niet ongunstig maar we stelden ook vast dat onze informatiepositie niet optimaal is nu; Al met al ligt prioritering van dit onderwerp daarom in de rede.

Doelstelling 2018

In 2018 wordt vanuit een gedragen en geborgd beleid informatiegestuurd gewerkt aan het thema "Een veilige jeugd". De aanpak is succesvol door onder andere goede verbindingen met partners, een doordachte preventieve aanpak in combinatie met een goede afstemming vanuit de persoonsgerichte aanpak met het sociale domein en de 'Top X-aanpak'. Dit succes blijkt uit het feit dat het aantal overlastgevendende jeugdgroepen bij voorkeur verminderd/in elk

geval niet toegenomen is en de ervaren overlast van jeugdgroepen in de buurten is afgenomen.

e. Ondernijning

Dit thema heeft betrekking op verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit zoals drugscriminaliteit, vastgoedfraude, mensenhandel en witwassen. Een belangrijk element daarbij is het risico van verweving van onder- en bovenwereld; we dienen scherp te blijven op deze bedreigingen en deze, samen met onze partners, vanuit een passende aanpak en effectief instrumentarium te bestrijden.

Doelstelling 2018

We 'keren' de ondernijnende krachten, verstoren en hinderen die optimaal via de inzet van onze bestuurlijke instrumenten en zetten, samen met onze veiligheidspartners, de aanpak voort op de verschillende schaalniveaus. Waar mogelijk hebben we onze aanpak geïnnoveerd en verbeterd, waarbij nadrukkelijk ook de mogelijkheden zijn benut vanuit onze Euregionale samenwerking.

Met uitzondering van "Ondernijning" (waar dat moeilijk mogelijk en ook niet gebruikelijk is) zijn de doelstellingen bij deze prioriteiten richting 2018 zo smart mogelijk uitgewerkt en voorzien van effectindicatoren waarlangs de realisatie van deze prioriteiten de komende jaren gevolgd zal worden.

In bijlage II van het MJP is daarnaast nog een aantal overige (niet-prioritaire) thema's opgenomen die wij eveneens inhoudelijk van belang achten, maar die de komende beleidsperiode meer vanuit een "going concern-karakter" in de uitwerking van het MJP (naast reguliere veiligheidstaken) worden meegenomen.

Gerichte inzet op het verhogen van de veiligheidsbeleving

Veiligheidsbeleving wordt niet alleen beïnvloed door het niveau van criminaliteit of overlast. Vanuit de algemene doelstelling ten aanzien van het verbeteren van de veiligheidsgevoelens willen wij in de komende beleidsperiode ook nadrukkelijk en 'separaat' inzoomen op de veiligheidsbeleving, en deze "burgerbril" herkenbaar in de uitwerking van het beleid meenemen. Hiertoe wordt in 2015 vanuit het Uitvoeringsplan Veiligheid 2015, een plan van aanpak uitgewerkt.

6. Duurzaamheid en gezondheid

Het beschreven veiligheidsbeleid heeft nadrukkelijk veel relaties met het sociale domein en de hierbinnen resulterende beleidsvelden, waaronder het gezondheidsbeleid. Denk aan preventiecampagnes waarin gewezen wordt op de risico's van het gebruik van alcohol of drugs voor de gezondheid. Maar ook andere veiligheidsthema's raken het gezondheidsbeleid: denk aan gezondheidsrisico's voor slachtoffers wanneer vanuit het taakveld Veilige Publieke Taak onvoldoende zorg en steun anderzijds geboden wordt. Fysieke veiligheid in termen van veiligheidscontouren bij bedrijven etc. heeft nadrukkelijk ook als doel de mens en zijn gezondheid te beschermen.

Vandaar dat bij de actualisering van het veiligheidsbeleid reeds in de analysefase nauwe afstemming met het sociale domein en andere betrokken beleidsvelden heeft plaatsgevonden.

7. Personeel

Het uitgangspunt is om de integrale uitvoering van dit veiligheidsbeleid binnen de bestaande formatie te laten plaatsvinden.

Indien vanuit de jaarlijkse uitvoeringsplannen blijkt dat - voor het realiseren van de in deze nota opgenomen ambities en doelen – dit uitgangspunt wijziging behoeft, dan zullen hier vanuit de jaarlijkse uitvoeringsplannen onderbouwde voorstellen ter besluitvorming worden voorgelegd. Verantwoording hieromtrent zal plaatsvinden via de reguliere P en C-cyclus.

8. Informatie en automatisering

Het werken aan de veiligheid van onze stad heeft het meeste effect als dit geschiedt vanuit een goede informatiepositie. Uitgangspunt is dan ook om de komende jaren de huidige informatiepositie verder te ontwikkelen. Niet alleen is dit relevant voor het monitoren van de nagestreefde beleidseffecten en doelen maar ook voor het in beeld brengen van uitvoeringsstand en het waar mogelijk anticiperen op mogelijke ontwikkelingen. Hiertoe zal de huidige informatiepositie verder worden ontwikkeld. In 2015 zal hiertoe een concreet voorstel worden uitgewerkt – in afstemming met I & A.

9. (Duurzame) aanbestedingen

N.v.t.

10. IBOR beheersparagraaf

N.v.t.

11. Financiën

Evenals hiervoor bij het onderdeel “Personeel” is vooralsnog uitgangspunt om de uitvoering van het Meerjarenprogramma Veiligheid vanuit de bestaande formatie en budgetten te laten plaatsvinden. Ook hier geldt dat indien dit uitgangspunt wijziging behoeft, hier vanuit de jaarlijkse uitvoeringsplannen onderbouwde voorstellen voor worden voorgelegd. Ook hier zal verantwoording hieromtrent plaatsvinden via de reguliere P en C-cyclus.

In het kader van de begroting (programma 2 Veiligheid) is het jaar 2015 als een overgangsjaar aangemerkt. Dit aangezien de begroting 2015 is vastgesteld voordat besluitvorming over dit Meerjarenprogramma plaatsvindt. Uitgangspunt is om vanaf het begrotingsjaar 2016 de inrichting van programma 2 te laten aansluiten op de structuur en uitgangspunten van dit Meerjarenprogramma en de daarop gebaseerde uitvoeringsplannen.

12. Voorstel

De gemeenteraad wordt gevraagd het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015 - 2018 vast te stellen.

13. Vervolg / Planning

Na vaststelling van dit Meerjarenprogramma door uw raad, zal het eerste uitvoeringsplan veiligheid worden opgesteld. Aangezien besluitvorming over dit MJP Veiligheid naar verwachting eind maart/begin april zal plaatsvinden, en aansluitend het college het hierop gebaseerde uitvoeringsplan (na voorafgaande consultatie van de raad) nog dient vast te stellen, is er voor gekozen om in het eerste uitvoeringsplan veiligheid zowel het jaar 2015 als 2016 mee te nemen. In april 2015 zal dit uitvoeringsplan ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd.

Gedurende de looptijd van het Meerjarenprogramma wordt over de voortgang en realisatie van de beleids- en uitvoeringsdoelstellingen via een aantal kanalen aan raad en college gerapporteerd:

- via de reguliere P en C-cyclus, waarbij voor de jaarverantwoording op basis van het uitvoeringsplan veiligheid voor dat jaar een brede stand van zakenrapportage wordt samengesteld.
- via regelmatige beleids- en uitvoeringsrapportages voor de lokale driehoek
- vanuit andere beleidsvelden vanuit hun verantwoordelijkheid voor een veiligheidsfacet en/of vanuit de buurt- en wijkaanpak over buurtspecifieke veiligheidsthema's.

Wanneer deze rapportages hiertoe aanleiding geven zullen tussentijds voorstellen worden gedaan om op onderdelen het beleid bij te stellen.

In het derde jaar van de beleidsperiode zal een hernieuwde stadsbrede veiligheidsanalyse worden opgesteld, die als basis zal dienen voor het evalueren en actualiseren van het veiligheidsbeleid en daarin opgenomen prioriteiten. Dit is dan weer input voor het Meerjarenprogramma veiligheid voor de opvolgende beleidsperiode.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

P.J. Buijtels.

De Burgemeester,

O. Hoes.

VOLGNUMMER
137-2014

14. Communicatie richting raad

Aanvullende informatie richting raad is vanuit het onderwerp van deze nota niet noodzakelijk.

Raadsvoorstel

BIJLAGE

I

VOLGNUMMER

137-2014

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d. 3 maart 2015,
organisatieonderdeel Veiligheid & Leefbaarheid , no. 2014-43729;

BESLUIT:

het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015 - 2018 vast te stellen

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van

De Griffier,

De Voorzitter,

Raadsbesluit

Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018

“Een veilige stad, een veilig gevoel”

versie 3 maart 2015

Inhoudsopgave

Voorwoord burgemeester	p.2
Vooraf	p. 3
1. Inleiding	p. 5
2. De veiligheidssituatie nu	p. 7
3. Onze veiligheid in 2018	p. 10
a. Missie veiligheid 2018	p. 10
b. Algemene doelstellingen 2015-2018	p. 11
4. Onze visie en strategie	p. 14
5. Onze inhoudelijke prioriteiten de komende jaren	p. 18
a. Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving	p. 18
b. Drugsoverlast	p. 21
c. Vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes	p. 22
d. Problematische jeugd en jeugdgroepen	p. 25
e. Ondernijning	p. 28
6. Het verhogen van de veiligheidsbeleving	p. 31
7. Uitvoering en organisatie	p. 33
Bijlagen	p. 36
I. Schematisch overzicht veiligheidsvelden/definitie veiligheid	
II. Overige veiligheidsthema's	
a. Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied	
b. Veilig uitgaan	
c. Veilige evenementen	
d. Fysieke veiligheid: brandveiligheid, externe veiligheid, crisisbeheersing	
e. Radicalisering	
f. Veilige Publieke Taak	

Voorwoord burgemeester

Maastricht veiliger maken, in de beleving van onze inwoners, ondernemers, bezoekers en professionals. Dat is het doel van het Meerjarenprogramma Veiligheid Maastricht 2015-2018 waarin de veiligheidsaanpak in de stad voor de komende jaren wordt gepresenteerd.

De stad moet veiliger worden, dat is duidelijk. De aanpak van drugsoverlast, inbraak en diefstal, maar ook de strijd tegen de georganiseerde misdaad vraagt veel aandacht.

Nieuwe benadering

De inhoudelijke prioriteiten en aandachtspunten die vanuit het Meerjarenprogramma de komende jaren centraal staan, willen wij op een nieuwe wijze benaderen. Veiligheid is namelijk niet het monopolie van gemeente en politie. Nagenoeg iedereen wordt er dagelijks mee geconfronteerd, zowel professionals op het gebied van veiligheid als ook ondernemers, inwoners en bezoekers van Maastricht. Iedereen heeft er een gevoel bij en een mening over en iedereen wil zich in de basis veilig voelen. Veiligheid raakt dus iedereen.

Gezamenlijk belang

Dit gezamenlijk belang en deze gezamenlijke verantwoordelijkheid willen wij bij de uitvoering van dit Meerjarenprogramma optimaal benutten. Als gemeente richten we het proces daarom zo in dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners de verantwoordelijkheid kunnen nemen in een vroeg stadium samen met professionals te praten over veiligheid en mogelijke oplossingen in de aanpak. Een gedeelde aanpak leidt tot meer begrip en uiteindelijk tot een veiliger gevoel voor iedere betrokkene in de stad.

Dynamiek

Veiligheid kent een grote dynamiek. Een dynamiek die vaak veroorzaakt wordt door factoren die buiten de invloedssfeer van de lokale overheid liggen, maar toch lokaal onrust veroorzaken. Ik noem bijvoorbeeld de vlucht die radicalisering/jihadisme in relatief korte tijd genomen heeft, maar ook de grensligging van Maastricht. Naast de meer planmatige thema's die in dit meerjarenprogramma zijn benoemd, hebben wij nadrukkelijk ook oog voor deze meer dynamische kant van veiligheid. Daar waar nodig zullen wij hier adequaat handelen.

Samen

Kortom: veiligheid vraagt om een samenhangende, planmatige aanpak, maar ook om maatwerk en flexibiliteit. Veiligheid vraagt om kennis en kunde van professionals, maar ook en vooral om signalen, gevoelens en hulp van u, onze bewoners en ondernemers.

Dit programma biedt hiervoor de ruimte. Laten we daar gebruik van maken.

Onno Hoes,

Burgemeester van Maastricht

Vooraf

Meer dan een kwart van de Maastrichtse inwoners voelt zich wel eens onveilig. Ook de geregistreerde, objectieve veiligheid scoort op onderdelen minder goed. We willen hier verandering in brengen en ervoor zorgen dat Maastricht in 2018 een zo veilig mogelijke stad is. Een stad waar criminaliteit, misdaad en overlast zo weinig mogelijk voorkomen. Een stad waar inwoners, ondernemers en bezoekers zich zo veilig mogelijk voelen. Dat willen en kunnen we niet alleen: we pakken dit samen met onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, aan. Dat is ook een van de uitgangspunten van het coalitieakkoord: we maken gebruik van de energie in Maastricht.

In dit programma leest u hoe we dat de komende vier jaar gaan doen. Met onveiligheid als tegenpartij gaan wij samen verdedigen, aanvallen en coachen. Zoals een voetbalteam¹ dat doet: door met alle spelers als één team vanuit een gedeelde spelopvatting te werken aan een veilige stad.

De opstelling van ons team

Als we al onze partners zouden opstellen in een voetbalelftal zou justitie de laatste verdediger, de sluitpost, zijn. De verdediging van ons team bestaat uit instellingen die zich bezighouden met de risico's (risicjongeren, risicogezinnen, risicosituaties). Zo treffen we bijvoorbeeld de politie, de reclassering, gemeentelijke handhaving en toezicht, de wijkgebonden medewerkers en het Veiligheidshuis aan op de verdedigingsposities.

Op het middenveld treffen we de partners aan waarvoor veiligheid een afgeleide functie is: onderwijs, zorg, hulpverlening, welzijn, woningcorporaties, etc.. Deze spelers hebben hun eigen doelen, maar krijgen ook te maken met veiligheidsissues. Daarbij gaat het om vroegtijdige correctie van ongewenst gedrag, beslechting van conflicten, versterking van de integriteit en bevordering van burgerparticipatie.

In de voorhoede staan onze inwoners en ondernemers en de sociale verbanden die zij aangaan. Onze voorhoede bestaat niet uit eenzame, zwervende spitsen die op een goaltje loeren, maar weet zich in de rug gesteund door verdedigers en middenvelders die hen in positie brengen.

De coach en de speeltactiek

De gemeente is de coach die met de spelers afspraken maakt over de te voeren tactiek. Eenmaal op het veld moet men elkaar vanuit de eigen rol weten te vinden, aanwijzingen geven en ruggensteun bieden. Iedere speler heeft zijn positie, maar heeft ook een behoorlijke ruimte voor eigen initiatief. Daardoor kan er met lef en passie gespeeld worden.

Onze gemeentelijke rol in veiligheid bestaat dus vooral uit het in positie brengen van bewoners, ondernemers en partners. Wij zijn op de hoogte van de veiligheidsproblemen die spelen, maar we lossen ze niet (alleen) op. Wij zorgen ervoor dat de juiste partners bij elkaar komen, in stelling worden gebracht en maken onderling afspraken over wie welke bijdrage aan de aanpak of de oplossing gaat leveren. Wij zorgen ervoor dat onze partners goed beslagen ten ijs komen. Onze rol is daarin faciliterend: wij zorgen voor sturing, kennis, netwerken en middelen die nodig zijn voor succesvolle samenwerkingen en het bereiken van gezamenlijke doelen.

Wij kunnen daarnaast ook als gemeente een dubbelrol van coach en speler vervullen, hierbij staan we

---

¹ Professor Dr. Hans Boutellier is bijzonder hoogleraar veiligheid en burgerschap aan de VU Amsterdam en algemeen directeur van het Verwey-Jonker Instituut. In zijn boek 'Meer dan veilig. Over bestuur, bescherming en burgerschap' vergelijkt hij veiligheid met een voetbalelftal.

net als politie en Openbaar Ministerie in de laatste linie van de verdediging. Doorgebroken spelers kunnen daarbij door ons als gemeente aangepakt worden met bestuursrechtelijke maatregelen. Deze rol als speler wordt steeds vaker ingezet.

Een voorbeeld

Het oppakken en opsluiten van inbrekers is een taak van de verdediging; van de politie en het Openbaar Ministerie. Bij de aanpak van het hoge aantal inbraken hebben het maatschappelijke middenveld en de voorhoede (inwoners en ondernemers) een eigen verantwoordelijkheid. Denkt u aan inbraakwerend hang- en sluitwerk door woningcorporaties, inbraakpreventietips van hogescholen/universiteiten aan studenten, buurtpreventie door bewoners. De rol van de gemeente is in dit verhaal die van regisseur; die van het informeren en faciliteren van bewoners en het maatschappelijk middenveld.

MJP Veiligheid: vertrekpunt voor uitwerking veiligheidsbeleid

De vertaling van deze aanpak en de thema's waarop we inhoudelijk gaan inzetten, leest u in dit plan: het Meerjarenprogramma (MJP) Veiligheid Maastricht 2015-2018. Het betreft stedelijke beleids- en uitvoeringskaders voor de komende vier jaar, die jaarlijks verder in detail uitgewerkt worden in jaarlijkse Uitvoeringsplannen veiligheid, waarvan het begin 2015 door burgemeester en wethouders vast te stellen Uitvoeringsplan veiligheid 2015 de eerste zal zijn.

1. Inleiding

De regie

Het lokale veiligheidsbeleid heeft zich de afgelopen jaren relatief snel ontwikkeld van een reeks reacties op incidenten (met een hoofdrol voor de burgemeester en politie vanuit hun rol op het gebied van de handhaving van de openbare orde) tot een brede en meer samenhangende aanpak, waar veel spelers bij betrokken zijn.

Lokale veiligheid betekent niet alleen dat de gemeente een bijdrage moet leveren aan de bestrijding van criminaliteit en ondermijning, maar ook een aandeel levert aan de dagelijkse leefbaarheid in buurten en de verbinding met onder andere welzijn en zorg vorm dient te geven. Daarvoor moeten bijdragen, zowel vanuit de eigen interne organisatie als van burgers en maatschappelijke partners georganiseerd worden. Meer vanuit een accent op voorkoming van overlast en onveiligheid (de voorkant), en minder – alleen daar waar nodig – op bestrijding (de achterkant). Werken aan lokale veiligheid vraagt van de gemeente steeds meer een faciliterende, regisserende en verbindende rol.

Samen

Dat kunnen we niet alleen. Samenwerking met inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners is essentieel. Dat sluit aan bij de gedachte dat de maatschappelijke opgaven waarvoor we staan, geen exclusieve taak en bevoegdheid van de overheid zelf zijn. Sterker nog: een te “betuttelende”, opdringerige houding van de overheid kan juist het tegenovergestelde effect bereiken en bijvoorbeeld de zo belangrijke medewerking van burgers bemoeilijken.

Stedelijk veiligheidsbeleid

In dit Meerjarenprogramma beschrijven wij als raad ons stedelijk veiligheidsbeleid voor de komende jaren. We geven aan waar onze focus ligt, en hoe we daar ‘integraal’ aan werken, met welke partners. Ons beleid dekt het integrale veiligheidsterrein – zowel sociale als fysieke veiligheid. We denken integraal, vanuit alle schakels van de veiligheidsketen. We zoeken nadrukkelijk de verbinding en verbreding, naar interne en externe partners maar zeker ook naar onze maatschappelijke partners: inwoners en bedrijven.

In beweging

Meegaan met de tijd en ontwikkelingen is hierbij noodzakelijk. Daarom passen we onze rol en beleidsopvatting over veiligheid aan aan de maatschappelijke behoeften en ontwikkelingen en houden we zoveel mogelijk rekening met ingrijpende veranderingen. Zo is de politieorganisatie momenteel aan een ingrijpende wijziging onderhevig, en vindt er een transformatie in het sociale domein plaats. Het is zaak vanuit veiligheid hierbij goed aangehaakt te blijven en derhalve ook als veiligheidsveld continue de antennes uit te zetten en in beweging te zijn.

Over het proces

Deze nota hebben we samen met in- en externe partners opgesteld. Intern zijn de aanpalende beleidsvelden nadrukkelijk betrokken geweest, evenals het Veiligheidshuis, stadsbeheer, handhaven en buurt- en wijkgericht werken; extern hebben wij naast politie en OM ook afgestemd met onder andere de woningcorporaties, het Regionaal Informatie- en expertisecentrum Limburg (RIEC Limburg), Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Maastricht (SBBM), Stichting Centrummanagement, de Brandweer Zuid-Limburg en Koninklijke Horeca Nederland.

Bij het schrijven van dit beleidskader is zo veel mogelijk rekening gehouden met belangrijke flankerende ontwikkelingen, zoals de transities die zich momenteel binnen het sociale domein voltrekken. In 2015 worden gemeenten verantwoordelijk voor 3 decentralisaties zijnde de Jeugdwet,

nieuwe taken in de Wmo 2015 en de Participatiewet. De komende jaren zullen we planmatig een verbinding moeten leggen tussen de gemeentelijke opgaven ten gevolge van deze decentralisaties en de opgaven in het veiligheidsbeleid. Thema's die daarbij aan bod komen zijn o.a. veiligheidsgevoelens, woonoverlast, overlast van jongeren, geweld in afhankelijkheidsrelaties (o.a. huiselijk geweld en kinder- en ouderenmishandeling) en het voorkomen van en omgaan met (sociale) calamiteiten.

De concrete vertaling van de conclusies en resultaten van de nog uit te werken bestuursopdrachten "burgerparticipatie" en "buurt- en wijkgericht werken" naar het veiligheidsbeleid, zal na besluitvorming over deze bestuursopdrachten zijn beslag krijgen.

Actualisatie Meerjarenprogramma Veiligheid 2010-2014

Dit Meerjarenprogramma is een voortzetting van het Meerjarenprogramma (MJP) Veiligheid Maastricht 2010-2014. Eind 2013 is gestart met de actualisering van dit veiligheidsprogramma voor de opvolgende periode (2015-2018) met als resultaat het thans voorliggende programma.

Evenals bij het MJP Veiligheid 2010-2014 is bij deze actualisatie de methodiek Kernbeleid Veiligheid van de VNG als uitgangspunt genomen voor zowel de inhoudelijke rubricering van het veiligheidsterrein in een vijftal veiligheidsvelden, als voor de stappen waarlangs de actualisering achtereenvolgens vorm heeft gekregen.

Een schematische weergave van de vijf veiligheidsvelden is in **bijlage I** opgenomen, evenals de gebruikte definitie van veiligheid. Meer informatie over deze methodiek Kernbeleid Veiligheid is te vinden op: www.vng.nl/Kernbeleid_Veiligheid.

Relatie met het Beleidsplan Politie Limburg 2015-2018 en de nationale veiligheidsagenda

Dit nieuwe Meerjarenprogramma komt min of meer gelijktijdig met het onlangs vastgestelde Beleidsplan Politie Limburg 2015-2018. De beide beleidsplannen kennen elk hun eigen doelstelling en dynamiek maar zijn natuurlijk wel gerelateerd aan elkaar. In essentie zijn ze complementair. In ons Meerjarenprogramma markeren wij onze lokale prioriteiten en de benodigde aanpak daarvan. Het beleidsplan van de politie-eenheid bevat prioritaire veiligheidsthema's waarvan is vastgesteld dat bovenlokale samenwerking op het niveau van de politie-eenheid nodig is. Bij thema's die in beide plannen voorkomen, ondersteunen en versterken de lokale en regionale aanpak elkaar. In dit Meerjarenprogramma houden we bij de betreffende thema's ook rekening met de regionale dimensie en leveren we aldus een bijdrage aan de uitvoering van het beleidsplan van de politie-eenheid Limburg.

Een vergelijkbare verhouding is er tussen het lokale (en regionale) veiligheidsplan en de nationale veiligheidsagenda van de Minister van Veiligheid en Justitie ('Veiligheidsagenda 2015-2018', september 2014). De nationale agenda bevat thema's die een regio-overstijgende aanpak behoeven. Waar de thema's identiek zijn, versterken de lokale, regionale en landelijke aanpak elkaar.

2. De veiligheidssituatie nu

Het beeld van de huidige veiligheidssituatie in Maastricht is gebaseerd op het beeld dat komt uit de Rapportage Integrale Veiligheidsanalyse Maastricht die in juni 2014 – inclusief een prioriteringsrichting - is besproken in de raadscommissie Algemene Zaken en Middelen. We belichten hier kort de belangrijkste bevindingen per veiligheidsveld.

Veiligheidsveld 1: Veilige woon- en leefomgeving

Maastricht 'komt van ver' als het gaat om verschillende vormen van overlast en criminaliteit. Na 2010 zijn er belangrijke verbeteringen in het veiligheidsveld Veilige woon- en leefomgeving, maar we zijn er nog niet.

De verbeterpunten:

- Er is nog steeds drugsoverlast. Deze overlast heeft zich deels verplaatst naar buitenwijken met soms negatieve gevolgen voor het woon- en leefklimaat daar. De aanpak had als duidelijk zwaartepunt de handhavingsinzet op (vooral) drugsoverlast en 'handhavingsknelpunten'. Het Flexsteam (gecoördineerde aanpak overlast onder regie gemeente) speelde hier een belangrijke rol, samen met onder andere de politie en het Drugsmeldpunt. In deze aanpak is het belangrijk om de verbindingen verder uit te breiden naar de preventie- en zorgkant. Thans worden hier al stappen in gezet.
- Daarnaast heeft de stad relatief veel te kampen met vermogenscriminaliteit (zoals woninginbraak en diefstal van motorvoertuigen) en bepaalde vormen van geweldscriminaliteit (straatroof). De persoons- en probleemgerichte aanpak is in de afgelopen jaren verder geborgd en doorontwikkeld binnen de systematiek van het Veiligheidshuis. De samenwerking bij complexe zaken tussen de verschillende partners in het Veiligheidshuis heeft er zijn beslag gekregen. Dwarsverbanden met de ZSM-werkwijze van het Openbaar Ministerie (Zo Spoedig, Slim, Samen mogelijk afhandelen van eenvoudige strafzaken zoals bijvoorbeeld winkeldiefstal) zijn daarbij bewaakt. Op een ingrijpend verschijnsel als overval is intensief en succesvol geïnvesteerd, ook in regionaal verband. Op items als woninginbraak, autokraak en voertuigdiefstal is ook geïnvesteerd, maar minder.
- Een kwart van de bewoners voelt zich wel eens onveilig (subjectieve veiligheid). In bepaalde buurten is er sprake van sociale verslechtering die deels te maken heeft met een ervaren intimidatieklimaat. Soms groeit dit uit tot personen of groepen die hun doen en laten volledig baseren op het principe 'mijn wil is wet', de zogenaamde 'onaantastbaren'. Daarom is - meer aan de preventiekant van onveiligheid en criminaliteit - op wijk- en buurtniveau in vijf wijken de Veilige Buurten Aanpak ingevoerd, met als belangrijke component de Veilige Buurten Teams. Deze teams bewegen zich vooral op het leefbaarheidsdomein. Om deze aanpak verder te versterken, zouden doelen en uitgangspunten op het gebied van veiligheid nadrukkelijker hierin verweven kunnen worden. Datzelfde geldt ook voor de inzet van gemeentelijke handhavers/buitengewone opsporingsambtenaren (boa's) die tot dusverre vooral leefbaarheidsaspecten/'kleine ergernissen' als focuspunt hebben. Recent is een aanpak ontwikkeld voor de 'onaantastbaren'. De komende tijd wordt aan de complexe wisselwerking tussen repressie, zorg en preventie in de buurt verder vormgegeven.
- Een ander item waarbij samenwerken belangrijk is en dat verder verbeterd kan worden, is sociaal veilig ontwerp: bij nieuwbouw en herinrichting wordt soms nog te weinig rekening gehouden met het effect van keuzes op sociale veiligheid.

Veiligheidsveld 2: Bedrijvigheid en veiligheid

Het veiligheidsveld Bedrijvigheid en veiligheid kent over het algemeen een goed veiligheidsniveau. We onderscheiden drie thema's:

- Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied: aandachtspunten zijn zakkenrollerij en straatroof. Deze verschijnselen komen relatief veel voor in de binnenstad met zijn grote hoeveelheden bezoekers. Een gerichte aanpak van deze fenomenen is nu in de opstartfase. Ook items als autokraak en fietsendiefstal komen meer voor in de binnenstad. Pijlers in de aanpak op dit veiligheidsveld zijn de KVO-trajecten (Keurmerken Veilig Ondernemen) in winkelgebied en op bedrijventerreinen), collectieve particuliere beveiliging (vooral op bedrijventerreinen), cameratoezicht (in de binnenstad en op bedrijventerreinen), sets van veiligheidsmaatregelen zoals de portierstelefoon, wapenboxen.
- Veilig uitgaan: Overlast van horeca wordt beperkt gemeld. Uitgaansgeweld komt weinig voor in verhouding tot het omvangrijke horeca-aanbod van Maastricht. Ondanks de relatief beperkte overlast- en geweldsincidenten in het Maastrichtse uitgaansgebied, wordt er toch een relatief hoog onveiligheidsgevoel ervaren. Maastricht is een bloeiende studentenstad. In de stad wonen veel studenten, met hun eigen woon- en leefstijl, ritme en dynamiek. Als stad willen wij deze studenten natuurlijk ook een veilig woon-, leef- en leerklimaat bieden. Natuurlijk kan de leefstijl van studenten zelf ook wel eens tot onbegrip en overlast leiden. Dit komt gelukkig relatief weinig voor. In relatie tot uitgaan is een cool-down-uur in het uitgaansgebied een van de pijlers in de aanpak. Overigens is de aanpak van veilig uitgaan niet geborgd in een convenant of Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan. Gelet op de beperkte overlast- en geweldsincidenten is het ook de vraag of dit nodig is.
- Veilige evenementen: Overlast van evenementen wordt beperkt gemeld. We hanteren een kritische vergunningverlening bij evenementen en treden indien nodig handhavend op. Bij de vergunningverlening maken we een afweging vanuit verschillende invalshoeken, waaronder 'veiligheid'.

Veiligheidsveld 3: Jeugd en Veiligheid

Op het veiligheidsveld Jeugd en veiligheid is sprake van een relatief gunstig veiligheidsniveau. Bijvoorbeeld als het gaat om de ervaren en gemelde jeugdoverlast. De informatiepositie is echter niet optimaal (onder meer wat betreft jeugdcriminaliteit).

De benadering van het thema Jeugd vanuit veiligheid richt zich vooral op overlast en criminaliteit. Aan de preventiekant blijft natuurlijk het algemene vertrekpunt dat onze jeugd ook een veilige omgeving geboden moet worden; een omgeving waarin zij onbekommerd kunnen opgroeien, leren en jong kunnen zijn.

Momenteel wordt er vanuit diverse invalshoeken in de dagelijkse praktijk aan het thema Jeugd en Veiligheid gewerkt. Echter de inhoudelijke en organisatorische borging hiervan (goed opschrijven en verankeren wat we samen al doen en nog willen gaan doen), kan beter, zowel aan de kant van het veiligheidsbeleid als aan de kant van het welzijns- en jeugdbeleid. Zo'n borging zal bijdragen aan een nauwkeuriger zicht op de werkelijke omvang en preciezere kenmerken van de problematiek. Het belang van borging van en regievoering op dit onderwerp neemt in komende tijd toe door de decentralisatie van de jeugdzorg.

Het Veiligheidshuis heeft een signaleringsrol en aanpak voor risicojeugd die hieraan bijdragen.

Veiligheidsveld 4: Fysieke veiligheid

Opvallende 'aantastingen' van de veiligheid doen zich op dit veiligheidsveld niet voor. Dat is in zoverre ook gebruikelijk, aangezien de essentie van dit veiligheidsveld vooral zit in *risicobeheersing*: inzet op (1) het voorkomen van calamiteiten en (2) minimalisatie van de negatieve gevolgen van eventuele calamiteiten.

Wat betreft de crisisbeheersing luidt de hoofdpoging momenteel: verdere implementatie van de regionale organisatie van de gemeentelijke kolom (Bevolkingszorg). Aandachtspunt daarbij is de blijvende betrokkenheid ('gevoel van urgentie') van de relevante onderdelen van de gemeentelijke organisatie.

Op het gebied van 'brandveiligheid' zijn er vanuit deze invalshoek belangrijke stappen gezet in afgelopen jaren: de regionale Brandweer Zuid-Limburg investeert samen met de gemeente intensief in het risicobewustzijn van verschillende doelgroepen. Voor de repressie is een tweede uitrukpost (aan de zuidzijde van de tunnel) in gebruik genomen.

Gebleken is dat Maastricht een groot aantal panden heeft waarvan de kamers worden verhuurd aan studenten en die niet als zodanig door de pandeigenaar bij de gemeente gemeld zijn. De brandveiligheidssituatie is daarmee onbekend, hetgeen risico's met zich mee brengt.

Qua 'externe veiligheid' kent Maastricht een stevig risicoprofiel. Dit is niet nieuw: de huidige aanpak van externe veiligheid heeft dit profiel als uitgangspunt en speelt hier gericht op in. Aandachtspunten zijn de actualiteit van bestemmingsplannen, risicocommunicatie en veiligheid van binnenlocaties voor evenementen.

Meer algemeen doet zich hier de complexe opgave voor van lokale regievoering over risico's en doorvertaling daarvan (in ruimtelijke ordening bijvoorbeeld) terwijl belangrijke uitvoerende veiligheidspartners bovenlokaal georganiseerd zijn.

Hoewel we een wat minder gunstige score zien op het onderwerp 'ervaren verkeersoverlast', is deze overlast verhoudingsgewijs van een "gemiddeld" niveau en wordt de aanpak hiervan verder geborgd door het conform het coalitieakkoord opstellen van een (geactualiseerd) verkeersveiligheidsplan de komende beleidsperiode.

Veiligheidsveld 5: Integriteit en Veiligheid

Op het veiligheidsveld Integriteit en veiligheid trekt ondermijning – de vermenging van de onderwereld met de bovenwereld - de aandacht. Specifiek hebben we het dan over ondermijning in relatie tot verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit zoals witwassen, vastgoedfraude, mensenhandel, georganiseerde drugscriminaliteit, loverboys, milieucriminaliteit, e.d..

De wereld van ondermijning kent een aanzienlijke omvang van economische macht en maatschappelijke vertakkingen. Maastricht wordt als relatief grote gemeente, gelegen in grensgebied en met een omvangrijk voorzieningenniveau in meerdere opzichten, geconfronteerd met uiteenlopende vormen van ondermijning/georganiseerde misdaad, soms zichtbaar, vaker niet of nauwelijks zichtbaar.

De aanpak van gemeente en partners is veelzijdig en alert en kent een lange traditie. De interventies worden consequent gericht op het verstoren van de criminele industrie en het verzwakken van de vermogenspositie, faciliteiten en invloedrijke criminelen.

Vanuit een geïntegreerde aanpak van de georganiseerde criminaliteit wordt bereikt dat naast het strafrechtelijk vervolgen van daders en het oprollen van criminele samenwerkingsverbanden ook bestuursrechtelijke interventies en fiscale handhaving ingezet worden om georganiseerde criminaliteit te identificeren en aan te pakken. Belangrijke schakelpartner hierbij is het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC Limburg). Thema's die nadrukkelijk de aandacht hebben zijn onder andere de Outlaw Motorcycle Gangs (voorheen 'een-procent-motorclubs'), georganiseerde hennepcultuur, misbruik van vastgoed/witwassen, mensenhandel, de patseraanpak en georganiseerde milieucriminaliteit.

3. Onze veiligheid in 2018

a. Missie veiligheid richting 2018

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor een leefbare samenleving. De afgelopen jaren hebben wij met hart en ziel gewerkt aan deze 'basisvoorwaarde' ofwel aan de veiligheid van onze stad. Wij hebben daarbij belangrijke resultaten geboekt, maar we zijn er nog niet. Op onderdelen staan de seinen op oranje. Het roer moet de komende periode deels om. Nodig is een bredere, integrale, vasthoudende aanpak van overlast en criminaliteit.

Subjectieve veiligheid

Veiligheid is daarbij niet alleen 'boeven vangen' en drugspanden sluiten en zorgen voor een goede brandweezorg. Naast deze 'harde' kant is veiligheid ook een gevoel. Mensen moeten zich in hun dagelijkse woon- en leefomgeving veilig kunnen voelen. Als mensen zich niet veilig voelen, trekken ze zich terug, en doen ze minder actief mee aan de samenleving. Als mensen actief deelnemen aan de samenleving, mee kunnen doen en invloed kunnen uitoefenen op bijvoorbeeld de inrichting van hun directe woonomgeving, raken ze meer betrokken en vertrouwd met hun leefomgeving en de verschijnselen die hierin spelen. Meer betrokken en vertrouwd draagt bij aan het zich thuis en veilig voelen. In die zin ligt er ook een duidelijke link met burgerparticipatie en bewonersbetrokkenheid.

Vanuit deze notie hebben wij onze missie ten aanzien van de na te streven veiligheidssituatie in Maastricht in 2018 als volgt geformuleerd:

Missie stedelijke veiligheid Maastricht 2018:

Wij streven naar een veiliger Maastricht in 2018. Een stad waar criminaliteit, misdaad en overlast zo weinig mogelijk voorkomen en waar inwoners, ondernemers en bezoekers vanuit een zo veilig mogelijk gevoel kunnen wonen, werken en verblijven. Wij willen en kunnen dat niet alleen doen, maar zullen onze inwoners, ondernemers en professionele en maatschappelijke partners hier, ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid, nadrukkelijk bij betrekken.

Streven met realiteitszin

We streven naar een zo hoog mogelijk veiligheidsniveau in de stad. Dat doen we met realiteitszin. De zinsneden "zo weinig mogelijk" en "zo veilig mogelijk" bevestigen dat 100 procent veiligheid een wensbeeld is dat helaas nooit gehaald wordt. Hoe goed de veiligheid ook geregeld is, er kan toch van alles gebeuren: risico's horen bij het leven en zijn niet uit te sluiten of te vermijden.

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners hebben in dit verhaal een eigen verantwoordelijkheid. Als lokale overheid moeten we de regie nemen. Vanuit die rol moeten wij proberen onze partners dusdanig te prikkelen, te motiveren en te faciliteren dat ze bereid zijn die verantwoordelijkheid vanzelfsprekend op te pakken.

b. Algemene doelstellingen 2015-2018

Vanuit de missie hebben we twee hoofddoelstellingen afgeleid die in de periode 2015 tot en met 2018 centraal staan en waarvan de uitvoeringsstand als algemene graadmeter gebruikt zal worden bij het beoordelen of wij in het nastreven van deze missie op de goede weg zijn.

Het betreft:

- I. het verbeteren van de geregistreerde veiligheid (objectieve veiligheid);
- II. het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid).²

Het verbeteren van de geregistreerde veiligheid (objectieve veiligheid)

Algemene doelstelling objectieve (geregistreerde) veiligheid

In 2018 willen wij een substantiële verbetering van de objectieve veiligheid gerealiseerd hebben. Het totaal aantal geregistreerde misdrijven daalt van 104 (2013) naar maximaal 90 misdrijven per 1.000 inwoners in 2018 en het totaal aantal geregistreerde overlastincidenten daalt van 39,3 (2013) naar ten hoogste 30 incidenten per 1.000 inwoners in 2018.

De veiligheid waarop we ons hierbij concentreren, is de sociale veiligheid: op alle vormen van criminaliteit en overlast waar burgers, bedrijven en instellingen mee te maken krijgen:

- Onder criminaliteit vallen geweldsdelicten (zoals mishandeling, bedreiging, overval, verkrachting), diefstallen (inbraak, zakkenrollerij, winkeldiefstal) en vernieling van private en publieke goederen.
- Bij overlast gaat het om gedrag dat op zichzelf niet altijd strafbaar is, zoals hangjongeren, onbeleefdheden en scheldpartijen, maar dat wel als hinderlijk of intimiderend wordt ervaren.

Wij spreken van 'objectieve veiligheid' omdat het gaat om de bij politie bekende, geregistreerde feiten. Het betreft criminaliteit die daadwerkelijk gepleegd is, overlast die daadwerkelijk is gemeld.

Op een aantal onderdelen van de objectieve veiligheid scoren we nu niet goed. Zo is het slachtofferschap van vermogensdelicten in Maastricht, in vergelijking met andere gemeenten, hoog. Ook het aantal overlastincidenten is relatief hoog in Maastricht.

We willen dan ook een aanzienlijke verbetering van de objectieve veiligheid bewerkstelligd hebben in 2018. De in de algemene doelstelling (kader) genoemde streefwaarden zijn gebaseerd op vergelijking met gemeenten die in meerdere opzichten lijken op Maastricht. Het gaat om Groningen, 's-Hertogenbosch, Leiden, Nijmegen en Tilburg. 100.000+-steden met een rijk voorzieningenaanbod wat betreft horeca en evenementen. Ook kennen ze, net als Maastricht, een dynamische combinatie van de functies wonen, werken, recreëren en studeren. Deze kenmerken kunnen van invloed zijn op de meetbare criminaliteit en overlast. In genoemde steden lag het totaal aantal misdrijven in afgelopen jaren tussen de 80 en 90 per 1.000 inwoners. Het aantal van 90 achten wij een reële doelstelling voor Maastricht.

Het totaal aantal overlastincidenten lag in genoemde steden tussen de 20 a 25 per 1.000 inwoners per jaar. In Maastricht bedroeg dit getal 40 in 2012 en 39 in 2013. Het aandeel drugsoverlast was hierin echter groot; het aantal incidenten drugsoverlast ligt in Maastricht fors hoger mede door de Frontière-aanpak, die opstuwend werkt voor het aantal meldingen. Daarom kiezen wij wat betreft overlast voor een geleidelijke ontwikkeling naar het niveau van de referentiegemeenten, waarbij het aantal incidenten per 1.000 inwoners in 2018 in elk geval niet meer dan 30 bedraagt.

² In deze nota zijn doelstellingen gerelateerd aan objectieve veiligheid met een blauwe arcering aangegeven en doelstellingen gerelateerd aan subjectieve veiligheid met een groene arcering.

Het verhogen van de veiligheidsgevoelens (subjectieve veiligheid)

Algemene doelstelling subjectieve veiligheid (veiligheidsgevoelens) 2018

In 2018 is het percentage inwoners van Maastricht dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt gelijk aan dan wel lager dan het gemiddelde van de G32-gemeenten in dat jaar.

In 2018 is het Maastrichtse rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt gelijk aan dan wel hoger dan het gemiddelde van de G32-gemeenten in dat jaar.

Het is belangrijk dat onze inwoners zich veilig voelen. We hebben geconstateerd dat hier verbetering mogelijk is, hetgeen we dan ook willen bewerkstelligen in de komende tijd. In hoofdstuk 6 zoomen we hierop in. Het gaat hierbij om het 'algemene' onveiligheidsgevoel (en dus niet bijvoorbeeld de 'ervaren' overlast van jeugdgroepen of drugs). Belangrijke indicatoren voor dit algemene onveiligheidsgevoel zijn het zich 'wel eens onveilig voelen in de buurt' en het 'rapportcijfer voor de veiligheid van de buurt'.

Voor het meten van de vooruitgang op deze indicatoren gebruiken we op stedelijk niveau de Integrale Veiligheidsmonitor (IVM) als basis. De veiligheidsmonitor is een jaarlijks terugkerend, grootschalig onderzoek naar de gevoelens van (on-)veiligheid bij de bevolking. Ook zaken als leefbaarheid in de buurt, buurtproblemen en slachtofferschap worden gemeten. Op stedelijk niveau kunnen vanuit deze monitor met een betrouwbaarheid van 95 % conclusies getrokken worden over de (on-) veiligheidsbeleving van de Maastrichtenaren.

Belangrijk referentiepunt bij de veiligheidsbeleving is het G32-gemiddelde. Anders dan bij de hiervoor beschreven algemene doelstelling ten aanzien van objectieve veiligheid, gebruiken we hier geen specifieke gemeenten als referentie. De reden daarvan is dat het veiligheidsgevoel van mensen door tal van factoren wordt bepaald: naast de criminele omgeving zijn dit onder andere de kwaliteit van de woonomgeving, de woon- en gezinssituatie, berichtgeving in de media over incidenten, communicatie door de gemeente met bewoners, aanwezigheid van blauw op straat, etc. Het specifieke profiel van de stad (en een vergelijking met soortgelijke referentiegemeenten) zoals bij objectieve veiligheid, is bij de veiligheidsbeleving veel minder bepalend als afzonderlijke factor.

We willen dus toegroeien naar het gemiddelde van de G32-gemeenten. Uit de IVM 2013 blijkt dat 27,5 % van de Maastrichtenaren zich wel eens onveilig voelt in de eigen woonbuurt. Van de inwoners van de G32-gemeenten voelt 22,9 % zich wel eens onveilig in de buurt. Uit de IVM 2013 blijkt voorts dat het rapportcijfer dat Maastrichtenaren voor veiligheid in de buurt geven een 6,6 bedraagt. Het gemiddelde van de G32-gemeenten bedraagt een 6,9.

Inhoudelijke prioritaire thema's

We richten ons in onze aanpak van de objectieve en subjectieve veiligheid in het bijzonder op een vijftal prioritaire thema's. Uit de veiligheidsanalyse is naar voren gekomen dat het veiligheidsniveau op deze prioritaire thema's beter kan én moet, dat de aanpak van deze thema's geïntensiveerd en/of doorontwikkeld moet worden. Deze thema's werken we verder in concrete doelen en aanpak uit in een apart hoofdstuk: in hoofdstuk 5.

- **Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving:** deze prioriteit richt zich op de zwaardere vormen van (woon)overlast, bedreiging, intimidatie en Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA, zoals huiselijk geweld en kinder- en ouderenmishandeling). Deze verschijnselen hebben een forse impact op de alledaagse woon- en leefomgeving van onze inwoners en verdienen alleen daarom al een prioritaire aanpak;

- **Drugoverlast**: het gaat hierbij om overlast in zowel het centrumgebied als in het woongebied buiten het centrum; op dit thema is al veel bereikt maar we moeten de aanpak continueren en op onderdelen verder verbeteren en verbreden; bijzonder aandachtspunt vormen de drugsrunners en straatdealers;
- **Vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes**: we gaan planmatiger inzetten op verschillende vormen van vermogens- en geweldscriminaliteit: woninginbraak, voertuigcriminaliteit, overval, zakkenrollerij en straatroof; belangrijkste aangrijpingspunten zijn een persoons- en probleemgerichte aanpak én preventie. We betrekken nadrukkelijk de buurten en onze inwoners in deze aanpak.
- **Een veilige jeugd**: Gelet op de ingrijpende wijzigingen (3 D's) die recent in het jeugdbeleid zijn doorgevoerd, is het hernieuwen en optimaliseren van de verbindingen tussen veiligheids- en jeugdbeleid van groot belang. Vanuit deze verbindingen kan zo vroegtijdig mogelijk ingezet worden op een veilig klimaat voor onze jeugd. Hoewel blijkt dat de door onze jeugd veroorzaakte overlast en criminaliteit mee lijkt te vallen (zie hoofdstuk 2), stelden we ook vast dat onze informatiepositie niet optimaal is nu. Ook dit behoeft verbetering. Dit alles overziende blijft jeugd en veiligheid een maatschappelijk zeer relevant thema; prioritering ligt dan ook voor de hand.
- **Ondermijning**: dit thema heeft betrekking op verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit zoals drugscriminaliteit, vastgoedfraude, mensenhandel en witwassen. Een belangrijk element daarbij is het risico van verweving van onder- en bovenwereld; we dienen scherp te blijven op deze bedreigingen en deze, samen met onze partners, vanuit een passende aanpak en effectief instrumentarium te bestrijden.

Verhogen van de zelfredzaamheid

Een hoge zelfredzaamheid is van belang voor het verbeteren van de veiligheid van onze stad en zijn buurten. Al diverse jaren is de gemeente op verschillende beleidsterreinen niet meer dé partij, maar één van de partijen geworden. Op verschillende terreinen zijn de verantwoordelijkheden verdeeld over verschillende partijen. Onze inwoners zijn daarbij een van de belangrijkste partijen. Inwoners kennen de eigen situatie het beste en weten wat ze nodig hebben om uit de problemen te komen. We zijn er van overtuigd dat mensen het liefst de regie houden over hun leven en zelfredzaam zijn.

In dit verband verwachten wij dat we in de komende jaren vaker geconfronteerd zullen worden met bewoners die in hun eigen huis willen of noodgedwongen moeten blijven wonen en daarbij ondersteuning en begrip vanuit hun leefomgeving nodig hebben.

Kwetsbare bewoners die soms niet op begrip kunnen rekenen van hun omgeving omdat ze anders zijn en anders acteren. Dit kan effect hebben op de overlast- en onveiligheidsgevoelens van bewoners én zelfs op de geregistreerde veiligheid.

Vanuit veiligheid zetten wij ons in om een bijdrage te leveren aan het verhogen van de zelfredzaamheid. Wij doen dit door burgers nadrukkelijker te betrekken bij het oplossen van veiligheidsvraagstukken.

In 2015 vindt besluitvorming plaats over de bestuursopdrachten Burgerparticipatie en Buurt- en wijkgericht werken. De uitkomsten van deze bestuursopdrachten nemen wij in de uitvoering van het veiligheidsbeleid als richtinggevende uitgangspunten mee.

4. Onze visie en strategie

De gemeente moet op het gebied van veiligheid de regie pakken. Deze rol is wettelijk verankerd. We kunnen het ook niet meer alleen. Zoals u ook al in het voorwoord las, spelen we samen met een heel team. Wij zijn op de hoogte van de veiligheidsproblemen die spelen, maar we lossen ze niet (alleen) op. Wij zorgen ervoor dat de juiste partners bij elkaar komen, in stelling worden gebracht en maken onderling afspraken over wie welke bijdrage aan de aanpak of de oplossing levert. Onze rol is faciliterend: wij zorgen voor sturing, kennis, netwerken en middelen die nodig zijn voor succesvolle samenwerkingen en het bereiken van gezamenlijke doelen.

Onder het motto aanvallen is de beste verdediging willen wij de metafoor van het voetbalteam als rode draad gebruiken bij het beoordelen en bepalen van de gewenste aanpak en inzet op thema's en issues die in de stad spelen. Zo willen we voorkomen dat te snel het etiket veiligheid op een thema wordt geplakt en het als vanzelfsprekend meteen naar de achterhoede van ons voetbalelftal verwezen wordt. Wij willen niet onze verantwoordelijkheid vanuit het veiligheidsveld ontlopen, maar we willen wel scherper beoordelen of niet eerst/ook effectieve oplossingsrichtingen in samenspraak met het maatschappelijk middenveld én onze burgers, onze voorhoede, zelf tot de mogelijkheden behoren.

Vaak hebben wij – vanuit wettelijke taken, bevoegdheden – een dubbelrol: naast regisseur zijn wij, ook zelf inhoudelijk vanuit diverse beleidsvelden (niet alleen vanuit veiligheid) voor een taak, product of bijdrage op het gebied van veiligheid verantwoordelijk. Ook dan zorgen wij dat onze inhoudelijke bijdrage tijdig en, in afstemming met relevante partners, geleverd wordt.

De drie V's

Duidelijk is dat wij de komende jaren op een andere manier en met een andere houding aan de veiligheid van onze stad gaan werken. De hierbij horende aanpak hebben wij samengevat in drie woorden: Verbreden, Verbinden en Veranderen. Deze drie V's zullen wij als gemeente bij het werken aan veiligheid centraal stellen in ons handelen.

• Verbreden

- *Verbreding qua thematiek:*
De inhoudelijke aandacht voor veiligheid moet qua thematiek in balans zijn met het veiligheidsprofiel van de stad zoals deze uit de veiligheidsanalyse naar boven is gekomen. Dat betekent dat de focus niet op één specifiek thema gericht is (bijvoorbeeld drugsoverlast), maar dat ook andere thema's nadrukkelijk aandacht krijgen.
- *Verbreding qua benadering:*
Daar waar nodig moet vanuit veiligheid met stevige repressie gereageerd worden. Maar in veel gevallen is het effectiever (kan deze repressie voorkomen worden) door aan de voorkant van de problematiek mee te denken. Een preventieve benadering van "veiligheidsvraagstukken" maakt nadrukkelijk onderdeel uit van onze aanpak.
- *Verbreding in samenwerking:*
Vanuit veiligheid zetten wij in op een versterkte wisselwerking met in- en externe partners. In dit verband is het van groot belang om niet alleen samen te werken met professionele partners maar vooral ook onze bewoners bij het werken aan veiligheid te betrekken. De bril van de bewoner willen we waar mogelijk serieus en herkenbaar hierin meenemen.

• Verbinden

- *Verbinden met strategie en beleid:*
Vanuit veiligheid wordt nadrukkelijk verbinding gelegd en input geleverd bij bredere

strategische bewegingen en programma's, ambities binnen de gemeente zelf en van bepalende partner- en netwerkorganisaties.

- *Verbinden en borgen vanuit een gestructureerde aanpak:*
Vanuit veiligheid zetten wij in op een met partners afgestemde aanpak. Daar waar deze aanpak een structureel karakter heeft zorgen wij voor een goede borging hiervan binnen de gemeente zelf als bij de deelnemende partners.
- *Verbinden met de aanpak buurt- en wijkgericht werken:*
Het Meerjarenprogramma Veiligheid bevat het veiligheidsbeleid op stedelijk niveau. Voor de uitwerking van dit beleid in de komende jaren is het buurt- en wijkniveau een belangrijk scharnierpunt. Vanuit veiligheid leggen wij dan ook nadrukkelijk verbindingen met de aanpak buurt- en wijkgericht werken. Betrokkenheid van buurt en bewoners wordt actief opgezocht en gestimuleerd.

- **Veranderen**

- *Verandering in beleidsverantwoordelijkheid:*
Veiligheidsbeleid is facetbeleid: naast veiligheid in enge zin (misdad, criminaliteit en overlast) hebben andere beleidsterreinen ook een aspect veiligheid in zich. In jeugdbeleid zit een stuk overlastgevende jeugd, in verkeersbeleid zit verkeersveiligheid, milieubeleid kent externe veiligheid. Voor een succesvolle uitvoering van ons veiligheidsbeleid is uitgangspunt dat ook de andere beleidsvelden zelf hiervoor hun verantwoordelijkheid nemen.
- *Verandering in maatschappelijke verantwoordelijkheid:*
Bewoners en maatschappelijke partners worden geacht steeds meer eigen verantwoordelijkheid te nemen bij het voorkomen en oplossen van veiligheidsproblemen. De gemeentelijke rol hierbij is vooral regisserend en faciliterend van aard.
- *Verandering van perspectief:*
Maastricht heeft zich de afgelopen decennia enorm ontwikkeld naar een internationale stad met een economische en toeristische aantrekkingskracht. Het is een studentenstad met een internationale studentenpopulatie die verspreid over de stad is gehuisvest. En een evenementenstad met een volle agenda. Een stad met een eigen dynamiek. De stad profiteert van deze ontwikkelingen, maar kent ook de groeistuipen die daarbij horen. De Mestreechse volkscultuur wordt vermengd met andere culturen en leefpatronen: het studentenleven met zijn eigen gewoontes en behoeften, Nederlandse en buitenlandse toeristen, asielzoekers, een druk uitgangleven. Deze ontwikkeling levert de stad veel profijt en kansen op. Maar op onderdelen leidt deze dynamiek en diversiteit ook tot spanningen en onbegrip naar elkaar. De verzameltermen hiervoor zijn vaak onveiligheid en overlast. Een groeiende en bloeiende stad heeft ook zijn weerslag op misdaad- en criminaliteitscijfers. Een inbraak in een studentenpand met veertien kamers levert vaak veertien aangiftes inbraak op. Economisch voorspoed, toerisme en veel evenementen hebben ook aantrekkingskracht op criminelen uit stad en (buiten)land. Misdadtoeristen weten Maastricht, met zijn ideale grensligging, hierbij goed te vinden. Niet alleen drugstoerisme, maar ook zakkenrollerij, straatroof en inbraak zijn fenomenen die zich hier meer voordoen dan in een doorsnee stad.

Bij de verdere uitwerking van het veiligheidsbeleid nemen we dit perspectief nadrukkelijk mee. Een 'kale' vergelijking met de veiligheids situatie in andere gemeenten levert – zonder nadere tekst en uitleg – al snel te eendimensionale conclusies op.

Overige uitgangspunten

Naast de drie V's zijn er nog enkele andere strategische uitgangspunten die als een rode draad door onze aanpak lopen. We omschrijven ze hier kort.

Internationale afstemming

Gelet op de grensligging en de internationale aantrekkingskracht van onze stad, zal bij de verdere uitwerking van het veiligheidsbeleid nadrukkelijk ook de internationale dimensie worden meegenomen. Waarbij informatiedeling, afstemming en gezamenlijk optrekken met onze (Eu)regionale partners niet vergeten zal worden en nader vorm en inhoud gegeven wordt.

Wij zoeken hierbij actief naar relaties met de omliggende gemeenten in België (zoals Lanaken, Voeren, Maasmechelen en Riemst), maar ook met steden als Aken en Luik en de Euregio Maas-Rijn. Misdaad stopt nu eenmaal niet aan de grens van een stad of land; de aanpak van deze misdaad dient waar nodig dan ook grensoverschrijdend afgestemd en vormgegeven te worden.

Informatiepositie

Mede doorslaggevend voor een effectieve aanpak van de veiligheid is een goede en effectief *gedeelde* operationele en tactische informatiepositie (*intelligence*). We investeren hier verder in de komende tijd, en zorgen dat we samen met onze partners tijdig bedreigingen kunnen herkennen en aanpakken.

Uitgangspunt hierbij is om meer regie te krijgen op de objectieve en subjectieve cijfers en deze cijfers vanuit de Maastrichtse context te analyseren en (in afstemming met bestuur en lokale driehoek) van gerichte interventiestrategieën te voorzien. In afstemming met de politie wordt thans reeds aan een verbeterde (gemeentelijke) informatiehuishouding gewerkt. Dit is eigenlijk bij elk veiligheidsthema van belang, maar in het bijzonder bij de prioritaire thema's "Vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes" en "Ondermijning".

De precieze mogelijkheden en contouren van deze verbeterde informatiehuishouding worden thans nader uitgewerkt met als doel in de loop van 2015 hier een goede start mee te kunnen maken.

Samenwerking in de handhaving

Politie, BOA's van de gemeente en andere handhavers alsmede onze wijkgebonden medewerkers, zijn effectiever wanneer hun acties goed afgestemd en 'aanvullend aan elkaar' zijn. Dit vraagt om heldere taakverdeling (via een handhavingsarrangement bijvoorbeeld) en operationele regie.

Kern van het stelsel van toezicht en handhaving in de openbare ruimte is de gedeelde verantwoordelijkheid van gemeenten en politie. Gemeenten zorgen met BOA's en toezichthouders voor ogen en oren op straat en kunnen daar ingrijpen waar de leefbaarheid wordt aangetast door overtredingen die overlast veroorzaken en tot kleine ergernissen leiden. De politie is primair aan zet wanneer het gaat om het handhaven van de openbare orde en de veiligheid. BOA's en politie vullen elkaar dus aan en dragen zo samen zorg voor leefbaarheid én veiligheid op straat. In Maastricht bestaat thans al een goede samenwerkingsrelatie tussen de politie en gemeentelijk handhaving en toezicht/wijkgebonden medewerkers. Samen wordt opgetrokken als het gaat om bijvoorbeeld het veilig laten verlopen van evenementen en topdruktedagen. Maar ook op andere vlakken weten deze "collega's" elkaar steeds beter en vanzelfsprekender te vinden. Dit laat onverlet dat deze samenwerking nog verder verbeterd kan worden. In relatie tot deze veiligheidsnota is hierbij nadrukkelijk ook het verbinden van handhaving en toezicht (zowel vanuit de politie als de gemeente) aan de vanuit deze nota nagestreefde veiligheidsdoelstellingen en prioriteiten aan de orde.

De huidige taak- en bevoegdhedenverdeling tussen politie en BOA's/overige handhavers biedt optimale kansen voor het vergroten van leefbaarheid en veiligheid op straat en geeft de gemeente bovendien de ruimte om zelf prioriteiten te stellen en capaciteit daarvoor vrij te maken en in te zetten. De lokale driehoek is vertrekpunt voor de

gemeente en politie om deze gezamenlijke aanpak te realiseren. We zetten de komende periode dan ook stappen om de ketensamenwerking in de handhaving te optimaliseren, waarbij we gebruik maken van de wettelijke mogelijkheden en bestaande faciliteiten. Het in voorbereiding zijnde gemeentelijke "Meerjarenplan handhaven" (medio 2015 gereed) zal hiervoor de basis leggen voor verdere verbeteringen.

Innovatie

Onze samenleving is in veel opzichten aan verandering onderhevig. Juist in dit tijdsgewricht lijkt dit meer dan ooit het geval, mede als gevolg van technologische mogelijkheden. Als overheid hebben wij met een nieuwe omgeving te maken, met bijbehorende nieuwe uitdagingen zoals cybercrime. Onze werkwijzen kunnen daar niet bij achterblijven: nodig is innovatie, wat betreft instrumenten en voorzieningen maar ook wat betreft werkstijl en samenwerking. In onze aanpak van de veiligheid geven wij daar invulling aan in komende jaren: we benutten de nieuwe mogelijkheden die er zijn, hebben daar een open oog voor, zoeken de winst mede in innovatieve samenwerkingsvormen met publieke en private actoren (denk bijvoorbeeld aan innovaties op gebied van evenementenveiligheid, social media, intelligence etc.). In dit kader willen wij ook leren van aanpakken en methodieken die in collega-gemeenten hun waarde reeds bewezen hebben.

5. Onze inhoudelijke prioriteiten de komende jaren

Op de thema's met prioriteit (vijf thema's) is verdere terreinwinst nodig en mogelijk. We intensiveren de aanpak en gaan daarbij innoverend te werk. In dit hoofdstuk worden de ambities, hoofdlijnen van de aanpak en doelstellingen per prioriteit verder uitgewerkt.

We formuleren telkens een kwalitatieve en een kwantitatieve doelstelling. Voor de kwantitatieve (meetbare) doelstelling maken we gebruik van effectindicatoren uit de politieregistratie en de Veiligheidsmonitor. De streefwaarden (= doelstelling) zijn bepaald aan de hand van de beschikbare gegevens van de hiervoor reeds genoemde referentiegemeenten: Groningen, 's-Hertogenbosch, Leiden, Nijmegen en Tilburg. Ook voor de indicatoren uit de Veiligheidsmonitor gaan we hier uit van vergelijking met deze gemeenten – en dus niet met het G32-gemiddelde: het gaat hier immers niet om het 'algemene' veiligheidsgevoel maar om ervaren overlast of slachtofferschap die direct gekoppeld is aan een specifiek veiligheidsthema. Denk aan: 'ervaren woonoverlast' en 'slachtofferschap van vermogenscriminaliteit'.

Naast deze vijf prioriteiten is een aantal 'overige thema's' benoemd (die vindt u in bijlage II) die ook belangrijk zijn. Deze thema's hebben echter geen bijzondere doorontwikkeling of intensivering nodig in de komende beleidsperiode en zijn dan ook niet prioritair. Ze blijven echter wel nadrukkelijk onder onze aandacht.

Daarnaast kent het beleidsveld veiligheid een aantal activiteiten vanuit verplichtingen en bevoegdheden uit wet- en regelgeving en beleid ter handhaving van de openbare orde en veiligheid. Samen met alle thema's worden deze activiteiten opgenomen in de jaarlijkse Uitvoeringsplannen veiligheid.

a. Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving

Dit onderwerp omvat aantastingen van leefbaarheid en veiligheid zoals (woon)overlast, bedreiging, intimidatie en geweld. Deze 'veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving' kan en moet beter in Maastricht. Op bepaalde plekken is er stevige woonoverlast, tot aan intimidatie toe. Sommige huishoudens, gezinnen, individuen veroorzaken veel overlast, achten zich zelfs 'onaantastbaar'. In relatie tot overlast- en veiligheidsbeleving wordt ook gewezen op overlast als gevolg van psychosociale problematiek. Stelselwijzigingen in de zorg en het sociale domein kunnen een relatie hebben met overlast in de woonomgeving. En we zien dat huiselijk geweld – 'Geweld In Afhankelijkheidsrelaties' – een belangrijke factor is en blijft, ook in Maastricht. Als overheid kunnen wij dit niet laten gebeuren: elke Maastrichtenaar moet onbedreigd kunnen wonen, leven, werken, studeren in onze stad.

De genoemde verschijnselen hebben natuurlijk invloed op het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Dat steekt negatief af bij het veiligheidsgevoel in andere grote steden. We behandelen de aanpak van veiligheidsgevoel apart (in hoofdstuk 6) maar dit onderstreept wel het belang van deze eerste prioriteit.

Onze aanpak op hoofdlijnen

- **Probleemgerichte aanpak, scherpe instrumenten**

Zware woonoverlast, intimidatie en geweld kunnen niet door de beugel en vragen om te beginnen om een krachtige, handhavende aanpak vanuit het veiligheidsbeleid. Wij zetten onze bestuurlijke instrumenten in, gefocust en waar nodig verder aangescherpt, in nauwe samenwerking met de

partners. Verschijnselen van 'onaantastbaarheid' worden systematisch en probleemgericht aangepakt. We werken daarbij met accurate escalatiemodellen, hanteren principes zoals integrale handhaving. We bewerkstelligen dat het toezicht op hotspots – zowel 'lichtblauw' (gemeentelijk toezicht inclusief wijkgebonden medewerkers) als 'donkerblauw' (politie) – van een goed niveau is. **Ook acteren we consequent en zo vroegtijdig mogelijk op verschillende vormen van huiselijk geweld en richten ons daarbij op de daders én slachtoffers.**

- Samenwerking met zorg/sociaal

Cruciaal is een goede wisselwerking tussen de domeinen veiligheid en 'zorg/sociaal'. Dit geldt voor zware woonoverlast en intimidatie maar ook voor psychosociale problematiek en huiselijk geweld. Deze wisselwerking is enerzijds geborgd in het Veiligheidshuis, anderzijds in de relatie tussen de 'eerste lijn' en het Veiligheidshuis (als 'escalatieniveau'). We zorgen ervoor dat deze mechanismen optimaal functioneren, zodat tijdig de juiste combinaties van strafrecht, zorg en bestuurlijke maatregelen kunnen worden gerealiseerd.

- Preventie

Uiteindelijk is *voorkomen* van zware woonoverlast en geweld natuurlijk meest effectief en wenselijk. **Pijlers aan de preventiekant bij dit thema zijn buurt- en wijkgericht werken en bewonersparticipatie.** Wat betreft buurt- en wijkgericht werken is de huidige uitwerking van de bestuursopdracht 'Buurt- en wijkgericht' werken een belangrijke flankerende ontwikkeling. We streven naar een effectieve integrale aanpak op het niveau van buurten en wijken (in het bijzonder in onze meest bedreigde buurten). Interne partners daarbij zijn welzijn, zorg, buurt- en wijkgericht werken, wonen, beheer openbare ruimte en handhaving. De inzet van de gemeentelijke handhavers (BOA's) zullen we meer aan veiligheidsdoelen koppelen, als aanvulling op leefbaarheidsaspecten/'kleine ergernissen'. Externe sleutelactoren zijn woningcorporaties, onderwijs, zorg- en welzijnsorganisaties en natuurlijk politie en Openbaar Ministerie. Bewonersparticipatie geven we nu gestalte in combinatie met de buurtaanpak, via de Veilige Buurten Aanpak (momenteel in vier wijken). We gaan na welke andere vormen van buurtpreventie en bewonersparticipatie nodig zijn. NB: de Veilige Buurten Aanpak is aangemerkt als belangrijk element bij de uitwerking van genoemde bestuursopdracht.

- Veilig ontwerp en beheer van de openbare ruimte

Ook belangrijk voor de preventie bij dit thema zijn veilig ontwerp en effectief beheer van de openbare ruimte. Deze ruimtelijke aspecten hebben een forse impact op het veiligheidsgevoel van bewoners. We versterken in komende tijd de verbindingen tussen 'veiligheid' en 'ruimte'.

- Wijkagenten

Wijkagenten zijn van groot belang voor zowel de veiligheid en leefbaarheid in de buurt als het vertrouwen van buurtbewoners in het gezag: zij kunnen immers vanuit hun buurtkennis beter op overlast en onveiligheid in de buurt reageren en doen dienst als 'brug' tussen de buurt en de politieorganisatie. We zetten dan ook in op een adequaat, dekkend netwerk van wijkgebonden politiezorg/wijkagenten. In de Politiewet 2012 is als uitgangspunt opgenomen: één wijkagent per 5000 inwoners, waarbij een wijkagent minimaal 80% van zijn/haar tijd actief is in de buurt. Vanuit dit uitgangspunt kan kwantitatief inzichtelijk gemaakt worden hoeveel wijkagenten hoeveel uren in de wijk actief moeten zijn. De politieorganisatie kan desgevraagd de concrete cijfermatige informatie aanleveren. Deze informatie zegt evenwel weinig over de taak- en rolopvatting van de wijkagenten en de ondersteuning die zij bij hun werk vanuit de politieorganisatie en andere organisaties krijgen. Onduidelijk blijft hoe de wijkzorg concreet ingevuld en gegarandeerd wordt. Een voorbeeld: een wijkagent die bij zijn werk in de wijk bij het tweede huis op een probleem stuit en hier de verdere dag grotendeels mee bezig is, is die dag 80% aanwezig in de wijk, terwijl het merendeel van de wijk hem niet gezien heeft. Ofwel: door alleen te focussen op de wettelijke uitgangspunten, zijn we er niet. We zullen tot een zinvolle definitie en concretisering van de wijkzorg moeten komen. Vanuit de politie wordt in dit kader nagedacht over een benadering waarbij de wijkagent meer als 'instituut' wordt neergezet, waarbij vanuit een soort politionele 'wijkzorg' een ondersteuningsstructuur ontstaat die –

met de wijkagent als sleutelfiguur - een dekkende aandacht voor de wijken vanuit de politie garandeert.

Onze investering

We intensiveren onder meer als volgt bij deze prioriteit:

- *Wijkgebonden politiezorg/wijkagenten*: samen met de politie werken we toe naar een adequaat netwerk van wijkgebonden politiezorg/wijkagenten; dit in samenhang met de uitwerking van de bestuursopdracht 'Buurt- en wijkgericht werken' en het in voorbereiding zijnde beleidsplan Handhaving;
- *Inzet 'gemeentelijk blauw' voor veiligheidsdoelen*: we versterken de verbinding tussen veiligheidsbeleid en het handhavingsbeleid: BOA's gaan nadrukkelijker op veiligheidsdoelen acteren, in aanvulling op hun taken rond leefbaarheid en 'kleine ergernissen';
- *Stevige interventies, inzet van bestuurlijke instrumenten bij zware woonoverlast*: samen met partners zetten we de juiste effectieve instrumenten in, waarbij we de samenwerking en informatie-uitwisseling tussen partijen versterken en instrumenten en werkwijzen doorontwikkelen (onder meer de 'onaantastbaren'-aanpak en de 'Top X'-aanpak; de TOP X-aanpak maken we generiek toepasbaar voor verschillende items/doelgroepen);
- *Intensivering aanpak huiselijk geweld/geweld in afhankelijkheidsrelaties*: we intensiveren én verbreden onze scope waar nodig, benutten de beschikbare instrumenten optimaal; zo gaan we intensiever monitoren op het deelonderwerp 'ouderenmishandeling' via het meldpunt Huiselijk Geweld, dit in aansluiting op de regionale aanpak van 'Geweld in Afhankelijkheidsrelaties';
- *Samenhang 'veiligheid' en buurt- en wijkgericht werken*: we versterken de wisselwerking tussen veiligheidsbeleid en buurt- en wijkgericht werken, specifiek via de bestuursopdracht 'Buurt- en wijkgericht werken'; vanuit de verschillende invalshoeken geven we in samenhang invulling aan de 'eerste lijn' in buurten en wijken (cruciaal voor preventie);
- *Intensivering bewonersparticipatie*: samen met bewoners, instellingen, flankerende beleidsterreinen kiezen en implementeren we de goede manieren van bewonersparticipatie, in aanvulling op de huidige zoals de Veilige Buurten Teams; dit in samenhang met de huidige bestuursopdracht over dit onderwerp.

Dwarsverbanden

Flankerend beleid bij dit veiligheidsthema is beleid met betrekking tot wijkaanpak en wijkgericht werken (zoals het Programmaplan Wijkaanpak 4.0, Uitvoeringsprogramma Wijkaanpak 2013-2015, Buurtontwikkelingsplannen), zorg en welzijn (de 'transities', sociale wijkteams maar ook maatschappelijke opvang en verslavingszorg), wonen (waaronder prestatieafspraken met corporaties) en inrichting, toezicht en handhaving, beheer, veilig ontwerp van de openbare ruimte. Daarnaast zijn de bestuursopdrachten 'Burgerparticipatie' en 'Buurt- en wijkgericht werken' belangrijke flankerende trajecten.

Onze doelstelling voor 2018

We hebben een stevig en samenhangend systeem staan van voorkoming, signalering én aanpak (inclusief 'nazorg') van intimidatie, bedreiging, zware (woon)overlast en huiselijk geweld/geweld in afhankelijkheidsrelaties. Bewoners zien dat we ingrijpen, voelen zich veiliger, zijn zelf actiever.

Onze indicatoren daarbij zijn:

effectindicator	bron	waarde 2013/2014	doelstelling 2018
% 'vaak overlast van buurtbewoners'	Veiligheidsmonitor	6,4%	≤ 6% ³
incidenten bedreiging (per 1.000 inwoners)	GIDS/BVI politie ⁴	4,0	≤ 3,5 ⁵

b. Drugsoverlast

We hebben in de afgelopen jaren stevig ingezet op de bestrijding van drugsoverlast. We hebben het drugsmeldpunt (Frontière) geoptimaliseerd en zowel overlastgevend panden als de straathandel aangepakt. Het nieuwe landelijke coffeeshopbeleid (mei 2012) is in werking getreden met als belangrijkste element de introductie van het 'ingezetenen criterium'; dit heeft geleid tot een forse afname van het drugstoerisme in de stad. Toch zijn we er nog niet: onze inwoners ervaren en melden nog steeds relatief veel drugsoverlast. Drugrunners en straatdealers blijven de aandacht trekken. En de overlast is voor een deel verschoven van het centrum naar woonwijken daarbuiten. Daarnaast is nog onduidelijk welke gevolgen de aanscherping van het gedoogbeleid in België zal hebben voor de overlast in Maastricht. **Al met al is dit onderwerp nog nadrukkelijk prioritair: nadere stappen zijn nodig om de overlast op een aanvaardbaar niveau te krijgen.**

Onze aanpak op hoofdlijnen

- **Doorzetten en intensiveren aanpak**

We zetten de sterke punten van onze huidige aanpak van drugsoverlast voort, zoals het drugsmeldpunt (Frontière) en het Flexteam (handhaving overlastgevend panden). De aanpak van straathandel blijft een focuspunt van de politie. We gaan intensiveren op het aspect drugrunners en straatdealers, samen met onze partners, met inzet van passende, eventueel nieuwe methodieken. Ook het spreidingsbeleid coffeeshops is conform coalitieakkoord onderdeel van onze aanpak.

- **Verbreding naar gezondheid, zorg en preventie**

We verbreden onze aanpak nadrukkelijk naar de domeinen gezondheid, zorg en preventie. We werken toe naar een effectieve *integrale* aanpak met gebruikmaking van alle schakels van de veiligheidsketen. De directe 'daders' van hennepplantages zijn vaak ook slachtoffer in bepaald opzicht. Ook vanuit deze invalshoek gaan we ons sterker op deze doelgroep richten. We investeren in zorg en voorzieningen, voorlichting, intensieve communicatie. Goede samenwerking, zowel intern als extern, is doorslaggevend. Interne samenwerkingspartners zijn Zorg, Welzijn, Wonen, Onderwijs, Wijk- en buurtgericht werken. Externe partners zijn de vanuit welzijn en zorg betrokken instellingen en de woningcorporaties.

- **Communicatie**

Bijzondere aandacht hebben we voor de effectiviteit van de communicatie in de meest brede zin. Goed besef van de diverse consequenties van handhaving en vervolging kan een belangrijk preventief effect hebben. Hier kunnen wij nog terreinwinst boeken.

³ In de referentiegemeenten lag de waarde op deze indicator in 2014 tussen 5 en 8%.

⁴ GIDS: Geïntegreerde Interactieve Databank voor Strategische bedrijfsinformatie politie; BVI: Basisvoorziening Informatie Politie.

⁵ In de referentiegemeenten bedroeg het aantal incidenten in de periode 2011-2013 tussen 2,5 en 4,5 per 1.000 inwoners.

Onze investering

We intensiveren onder meer als volgt bij deze prioriteit:

- **Aanpak drugsrunners en straatdealers:** we volgen voor een integrale, dadergerichte aanpak, samen met de partners; drugsrunners en straatdealers zijn formeel als handhavingssknelpunt aangemerkt – dit vergemakkelijkt de informatie-uitwisseling tussen partners; voor de aanpak hanteren we de Top X-methodiek, waarbij het Veiligheidshuis de regie heeft;
- **Inzet op preventie:** 'veiligheid' en 'preventie' komen nadrukkelijk bij elkaar in onze aanpak: we zetten in op extra preventiemedewerkers (in cofinanciering met de provincie) en breiden de samenwerking tussen preventiemedewerkers en jongerenwerkers uit naar andere wijken (deze heeft reeds plaats in drie wijken, namelijk Wittevrouwenveld, Mariaberg en Daalhof); ook investeren we in voorlichting ter voorkoming van hennepteelt en drugshandel;
- **Verhoging effectiviteit drugsmeldpunt Frontière:** we verbeteren de kwalitatieve analyse van meldingen en de terugkoppeling naar melders.

Dwarsverbanden

Belangrijk flankerend beleid bij dit veiligheidsthema is drugsbeleid (inclusief coffeeshopbeleid/spreidingsbeleid) woonbeleid, zorg- en welzijnsbeleid (inclusief maatschappelijke opvang en verslavingszorg) en wijk- en buurtgericht werken (wijkaanpak).

Onze doelstelling voor 2018

In 2018 is de in de stad ervaren drugsoverlast van een aanzienlijk lager niveau dan nu het geval is. Richting 2018 laat de drugsoverlast in de stad een jaarlijkse afname zien. De overlast hiervan in de buurten en wijken van onze stad is goed in beeld en wordt actief, informatie-gestuurd en in samenspraak met de diverse partners, waaronder de buurten zelf, aangepakt. Wij communiceren actief over de gevaren van drugs in de meest brede zin van het woord.

Onze indicatoren daarbij zijn:

effectindicator	bron	waarde 2013/2014	doelstelling 2018
% 'veel overlast van drugsgebruik & -handel'	Veiligheidsmonitor	19,6%	≤ 15% ⁶
incidenten drugsoverlast (per 1.000 inwoners)	GIDS/BVI politie	24,6	≤ 18 ⁷

c. Vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes⁸

Verschillende vermogensdelicten en High Impact Crimes (HIC) kwamen in afgelopen jaren relatief veel voor in Maastricht. Het gaat daarbij om woningcriminaliteit (woninginbraak) en voertuigcriminaliteit (diefstal motorvoertuigen en fietsen) maar ook om fenomenen als overval, straatroof en zakkenrollerij. Duidelijk is dat we dit tij moeten keren. In 2014 is al een intensivering op gang gebracht, met als gevolg een daling op verschillende indicatoren. We zetten deze lijn door, voeren een integrale aanpak per afzonderlijk HIC samen met onze partners.

⁶ In de referentiegemeenten bedroeg de waarde op deze indicator in 2014 gemiddeld 5,2%. Eerder stelden we al vast dat de scores op drugsoverlast van Maastricht relatief ongunstig waren, mede als gevolg van de opstuwende werking op meldingen van de Frontière-aanpak. Om deze reden kiezen we voor een geleidelijke ontwikkeling naar het niveau van referentiegemeenten.

⁷ In de referentiegemeenten bedroeg het aantal incidenten in de periode 2011-2013 tussen de 2 en 6 per 1.000 inwoners.

⁸ Vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes kennen een overlap. Vermogenscriminaliteit betreft in dit verband delicten zoals woninginbraak, voertuigkraak en –diefstal, bedrijfsinbraak, zakkenrollerij. Onder de High Impact Crimes vallen woninginbraak, straatroof, overval, ('zwaar') geweld. Deze derde prioriteit van ons MJP omvat zowel genoemde vermogensdelicten als de High Impact Crimes.

Er zijn verbanden tussen het criminaliteitsbeeld en het rijke voorzieningenaanbod en toeristisch profiel van onze binnenstad. En ook met de grote studentenpopulatie (in studentensteden is doorgaans een hoger slachtofferschap van fietsendiefstal en woninginbraak) en de ligging van onze gemeente in grensgebied. Dit zijn belangrijke aanknopingspunten om in onze aanpak mee te nemen.

Onze aanpak op hoofdlijnen

- **Preventie en repressie**

Ook bij deze prioriteit staat de combinatie van preventie en repressie centraal. Dit is noodzakelijk om de vermogenscriminaliteit en High Impact Crimes naar een aanvaardbaar niveau terug te brengen en ook op dat niveau te houden. We hanteren deze preventief-repressieve benadering consequent binnen de drie 'niveaus' van onze aanpak: de *persoonsgerichte*, *themagerichte* en *gebiedsgerichte* aanpak (zie hieronder). Het preventieve aspect krijgt daarnaast extra gewicht via de versterking van bewonersparticipatie en 'veilig ontwerp'.

- **Persoonsgerichte aanpak**

De integrale, persoonsgerichte aanpak van daders is en blijft een belangrijke pijler. Kern daarvan is dat daders de juiste combinatie van zorg, strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen krijgen. Hiermee wordt herhaling zoveel mogelijk voorkomen (preventie). Deze aanpak wordt in de komende tijd aangescherpt, opnieuw vormgegeven ('Top X-aanpak', een methodiek gericht op selectie en aanpak van veelplegers op het gebied van overlast en criminaliteit). Het Veiligheidshuis is de 'spin in het web' van de persoonsgerichte aanpak. We verbeteren de wisselwerking met de ZSM-systematiek van het Openbaar Ministerie en zorgen voor een goede aansluiting op de nieuwe vormgeving van het eerste lijns-werk in wijken en buurten als gevolg van de transitie in het sociale domein.

- **Themagerichte aanpak**

Voor verschillende vormen van vermogens- en high impact-criminaliteit voeren we een thematische integrale aanpak. Woningcriminaliteit (woninginbraak) en voertuigcriminaliteit (diefstal/inbraak motorvoertuigen en fietsendiefstal) worden als eerste van een vervolgaanpak voorzien. We implementeren integrale sets met zowel preventieve als repressieve maatregelen rond deze vormen van criminaliteit. Daarbij werken we nauw samen met politie, Openbaar Ministerie, woningcorporaties en ondernemers. Vast onderdeel van de aanpak is voorlichting (als onderdeel van preventie). Die kan algemeen van aard zijn, maar zich ook richten op specifieke doelgroepen zoals senioren en studenten.

- **Gebiedsgerichte aanpak**

In gebieden en in buurten waar dat nodig is, werken we gebiedsgericht aan de aanpak en voorkoming van genoemde vormen van criminaliteit. Daarbij implementeren we zowel preventieve als repressieve maatregelen. Samenwerking met wijk- en gebiedsgericht werken is vanzelfsprekend van groot belang. Het kan ook gaan om winkel- of uitgaansgebied. Daar speelt de samenwerking met ondernemers een belangrijke rol.

- **Bewonersparticipatie**

Bewoners hebben een cruciale rol in de aanpak van deze prioriteit. Als het om preventie gaat, zijn zij misschien wel meest invloedrijk, zowel individueel (via concrete preventiemaatregelen) als collectief (sociale controle, alertheid). We zetten dan ook in op versterking van bewonersparticipatie. Het gaat daarbij onder meer om de Veilige buurtanaanpak en andere, soortgelijke methodieken (afhankelijk van de evaluatie van de VBA). Ook maken we gebruik van innovatieve methoden zoals de beschikbare 'apps' op dit terrein. We werken ook bij dit onderdeel van onze aanpak nauw samen met de interne en externe partners.

- Veilig ontwerp

We maken beter gebruik van de mogelijkheden vanuit Veilig ontwerp. Door bijvoorbeeld in het ontwerp van huizen, straten en wijken rekening te houden met inbraakpreventie, zichtlijnen en het voorkomen van 'duistere' plekken. We intensiveren de wisselwerking tussen 'veiligheid' en 'ruimte'.

Onze investering

We intensiveren onder meer als volgt bij deze prioriteit:

- **Persoonsgerichte aanpak:** we vernieuwen en implementeren de dadergerichte aanpak van veelplegers ('Top X'-methodiek); dit stelt ons in staat samenhangende, effectieve sets van maatregelen op casusniveau door te voeren;
- **Integrale aanpak Woninginbraak:** samen met onze partners stellen we de benodigde integrale aanpak vast (Plan van Aanpak) en implementeren deze; de maatregelen zijn zowel preventief en repressief van aard; bewoners zijn een sleutelpartner;
- **Integrale aanpak Straatroven:** de reeds vastgestelde aanpak wordt geïmplementeerd; elementen van de aanpak zijn het project Melding Straatroof en een preventiecampagne gericht op jeugd en horeca;
- **Integrale aanpak Voertuigcriminaliteit:** we selecteren samen met interne en externe partners de benodigde preventieve en repressieve maatregelen, leggen die vast in een Plan van Aanpak en implementeren dit; accenten zijn de items fietsendiefstal en auto-inbraak;
- **Integrale aanpak wijk-/buurniveau:** vanuit de invalshoek vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes voeren we regie op een goede inbedding van 'veiligheid' in de wijk- en buurtaanpak; dit sluit aan op onze aanpak bij prioriteit a: Veiligheid in de alledaagse woon- en leefomgeving;
- **Inzet gemeentelijk toezicht en handhaven:** door middel van een goede planmatige en tactische afstemming tussen betrokkenen gaan we onze BOA-inzet meer voor preventie en signalering rond vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes benutten;
- **Intensivering bewonersparticipatie:** we verkennen, selecteren en implementeren samen met partners wenselijke vormen van buurtpreventie, in aanvulling op de Veilige Buurten Teams.

Dwarsverbanden

Belangrijk flankerend beleid bij dit veiligheidsthema is zorg- en welzijnsbeleid (inclusief maatschappelijke opvang en verslavingszorg), wijk- en buurtgericht werken (inclusief bewonersparticipatie), beleid met betrekking inrichting en beheer van de openbare ruimte en binnenstadsvisie en –beleid.

Onze doelstelling voor 2018

Het criminaliteitsvolume op vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes is verkleind en beheersbaar. Uitbannen kan niet – maar met een effectieve, preventieve aanpak 'aan de voorkant' (ook met bewoners en ondernemers) in combinatie met integrale persoons- en probleemgerichte aanpak 'aan de achterkant' zijn zowel het slachtofferschap van vermogensdelicten als de geregistreerde HIC's en hieraan gerelateerde vermogenscriminaliteit zichtbaar gedaald.

Onze indicatoren daarbij zijn:

effectindicator	bron	waarde 2013/2014	doelstelling 2018
% slachtofferschap vermogensdelicten	Veiligheidsmonitor	17%	≤ 16% ⁹
misdrijven vermogenscriminaliteit/HIC (per 1.000 inw.) ¹⁰	GIDS/BVI politie	47	≤ 44 ¹¹

d. Een veilige jeugd

Het zorgen voor een veilig *ontwikkelingsklimaat* voor jeugd is één van de (meer algemene) doelstellingen van het veiligheidsbeleid. Door zo vroegtijdig mogelijk in het jeugdbeleid en de uitvoering daarvan een goede koppeling aan te brengen met veiligheid, ontstaat een win-winsituatie waarbij het werken aan een zo veilig mogelijk klimaat voor onze jeugd (opgroeien, onderwijs, vrije tijd) vroegtijdig en integraal vanuit het jeugdbeleid wordt ingezet. Hierdoor kan voorkomen worden dat jeugd in onveilige situaties opgroeit en in het bijzonder dat jeugdigen, al dan niet door gebrek aan perspectief, afglijden naar verkeerde paden, waar overlastgevend en soms crimineel gedrag op de loer liggen.

Om hier zo succesvol mogelijk vorm aan te geven zijn goede verbindingen tussen jeugd- en veiligheidsbeleid noodzakelijk evenals een afgestemde uitvoering hiervan. De voorgestelde aanpak in dit MJP biedt de kans om aan deze integrale aanpak vorm te geven.

Vanuit de veiligheidsanalyse kan vastgesteld worden dat deze beleidsmatige en organisatorische borging momenteel in Maastricht namelijk nog onvoldoende is – de samenwerking tussen ‘veiligheid’ en andere beleidsdomeinen rond ‘jeugd en veiligheid’ is niet adequaat in beleid beschreven en krijgt op onderdelen ook ‘feitelijk’ nog onvoldoende gestalte. Zeker in het licht van de decentralisaties van de jeugdzorg is een goede samenwerking en regie wenselijk. Verbindingen, afstemming en het ontdekken van gezamenlijke kansen dient op onderdelen herontdekt te worden. Alleen dit gegeven rechtvaardigt een prioritaire aandacht de komende beleidsperiode voor een veilige jeugd in nauwe samenspraak met het jeugdbeleid.

Wanneer vanuit deze algemene “zorgtaak” voor een veilige jeugd gekeken wordt naar de aanwezigheid van jeugdoverlast en -criminaliteit in de gemeente dan blijkt dat het beeld op deze aspecten relatief rustig is. De overlast van jeugd is objectief gesproken, in termen van bij de politie bekende incidenten, beperkt. Het beeld vanuit de Veiligheidsmonitor nuanceert dit: Maastricht scoort qua overlastervaring van rondhangende jongeren boven het gemiddelde van de G32 (net als andere Limburgse steden zoals Sittard-Geleen, Heerlen en Venlo). Het aantal jeugdgroepen in Maastricht is door de jaren heen redelijk stabiel en schommelt rond de 15.

Overlastgevende en criminele jeugd kennen wij dus ook in Maastricht. Van de precieze omvang van de laatstgenoemde groep hebben we momenteel echter geen scherpe/accurate cijfers.

De bekende gegevens laten in elk geval zien dat het ook de komende jaren noodzakelijk is om nadrukkelijk ook aandacht te blijven besteden aan jeugdigen en jeugdgroepen die in de stad overlastgevend en/of crimineel gedrag vertonen.

⁹ In de referentiegemeenten lag de waarde op deze indicator in 2014 tussen 12% en 21%.

¹⁰ Dit is een optelsom van zes delicttypen: (1) diefstal/inbraak woning, (2) diefstal uit/vanaf motorvoertuigen, (3) diefstal van brom-, snor-, fietsen, (4) diefstal motorvoertuigen, (5) diefstal/inbraak bedrijven en instellingen, (6) ‘zwaar’ c.q. ‘HIC’-geweld.

¹¹ In de referentiegemeenten lag de waarde op deze indicator in de periode 2011/2013 tussen 37 en 50 misdrijven per 1.000 inwoners.

Onze aanpak op hoofdlijnen

- **Het werken aan een zo veilig mogelijk klimaat voor onze jeugd**

In feite is dit het algemene doel van veiligheid in relatie tot onze jeugd. Wanneer de relaties met het jeugdbeleid en andere betrokken disciplines vroegtijdig goed zijn gelegd, geborgd en als uitgangspunt van de uitvoering worden genomen, ontstaan goede kansen en waarborgen om het ontwikkelingsklimaat voor onze jeugd verder te verbeteren. Met onze partners vormt dit de rode draad van onze aanpak op dit thema.

- **Preventie en repressie**

Wij kiezen nadrukkelijk voor de combinatie van preventie en repressie: we investeren samen met onze partners in de *voorkoming* van overlast en ander problematisch gedrag, en zorgen tegelijk dat de aanpak van *feitelijke* overlast en criminaliteit effectief is. Dit geldt voor zowel jeugdgroepen als individuele jongeren. Maar ook voor de andere subthema's binnen dit brede thema: alcohol- en drugsgebruik en 'veilig in en om de school': preventie centraal, repressie waar nodig.

- **Voorkomen/terugdringen overlastgevende jeugdgroepen**

De voorkoming van overlast van jeugd en jeugdgroepen begint in de buurten en wijken, bij wijkprofessionals, instellingen, bewoners, jongeren. Ook de Veilige Buurten Teams hebben een rol. Deze actoren scheppen met elkaar de voorwaarden waaronder problematisch gedrag vroegtijdig gesignaleerd en 'erger' zoveel mogelijk voorkomen kan worden. Vanuit het veiligheidsbeleid wordt hieraan ondersteuning gegeven door advisering, meedenken, monitoring, het aanreiken van stuurinformatie. Hier is opnieuw de wisselwerking van het veiligheidsbeleid met het buurt- en wijkgericht werken en de bestuursopdracht Buurt- en wijkgericht werken. Voor jeugdgroepen die 'hinderlijk' of erger (overlastgevend, crimineel) zijn, hanteren we onze groepsaanpak. Deze gaan we nader vastleggen en op onderdelen vernieuwen in de komende tijd.

- **Vroegtijdige signalering individuele jongerenproblematiek**

De voorkoming en vroegtijdige signalering van individuele jeugdproblematiek begint eveneens 'dichtbij huis', bij eerste lijnspartijen, onderwijs, wijkprofessionals. Deze partijen hebben problematisch gedrag snel in beeld en kunnen in een vroeg stadium maatregelen treffen. In behoorlijk wat gevallen kan dat verergering voorkomen. In andere gevallen echter is een 'steviger' persoonsgerichte aanpak nodig. Daarin heeft het Veiligheidshuis een belangrijke rol - betreffende cases worden via het netwerkoverleg Risicojeugd aangeleverd aan het Veiligheidshuis, die passende combinaties van zorg, strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen kan implementeren. Voor deze persoonsgerichte aanpak wordt in de komende tijd een nieuwe werkwijze ingevoerd (de 'Top X-aanpak', een methodiek gericht op selectie en aanpak van veelplegers op het gebied van overlast en criminaliteit). Belangrijk aandachtspunt daarbij is de wisselwerking met de nieuwe inrichting van de 'eerste lijn' als gevolg van de transitie in het sociale domein. De decentralisatie van de jeugdzorg zorgt voor veranderingen waar goed op moet worden ingespeeld. We haken hierbij aan bij het Beleidsplan Jeugd 2014 en de daarop gebaseerde uitvoeringsplannen.

- **Jeugd, alcohol en drugs**

Ook bij dit subthema staat vooral een goede op preventie gerichte wisselwerking met 'zorg/gezondheid' centraal. Vanuit 'veiligheid' zijn hierbij voor wat betreft *alcohol*, de accenten te leggen in relatie tot de aanpak van overlast en geweld rond het uitgaan en de handhaving van de Drank- en Horecawet. En voor wat betreft *drugs*: overlast van drugsgebruik en -handel en de drugshandel en -productie zelf. Belangrijke invalshoeken bij de *voorkoming* van deze 'onveiligheidsaccenten' zijn voorlichting/communicatie en persoonsgerichte zorg- en hulpverlening bij verslaving. Dit betreft taken van (met name) het domein 'zorg/gezondheid' (in samenwerking met andere actoren, instellingen etc.). We zetten dan ook in op een optimale wisselwerking tussen 'veiligheid' en 'zorg/gezondheid' bij het subthema 'jeugd, alcohol en drugs'. Dit sluit aan op de lijn die we hiervoor schetsten bij de prioriteit 'Drugsoverlast'.

- **Veilig in en om de school**

We investeren blijvend in de veiligheid in en rond de school via het convenant 'Veiligheid op school'. Dit vormt een beproefde basis voor de samenwerking tussen onderwijsinstellingen, politie en

gemeente. Deze samenwerking is van grote betekenis gezien het belang van de school als plek waar jeugd gevormd wordt en geïnformeerd kan worden maar waar ook onveiligheid en criminaliteit kunnen blijken ('vindplaats') of zich voordoen.

Onze investering

We intensiveren onder meer als volgt bij deze prioriteit:

- *Verbinden, verbinden, verbinden:* Onder andere met partners en organisaties binnen het beleidsveld jeugd, het Veiligheidshuis, buurt- en wijkgericht werken, onderwijs, horeca, toezicht en handhaving en natuurlijk ook de jeugd zelf.
- *Aanpak jeugdgroepen:* we leggen onze groepsaanpak vast in een procesbeschrijving, met medeneming van de actuele landelijke ontwikkelingen rond de shortlist-systematiek; we doen dit in samenwerking met de relevante interne disciplines en externe partners;
- *Persoonsgerichte aanpak:* deze wordt vernieuwd conform de Top X-methodiek; 'veiligheid' (Veiligheidshuis) heeft daarbij de regie maar andere beleidsdomeinen en actoren worden nauw betrokken;
- *Informatiepositie jeugdcriminaliteit:* we ontwikkelen adequate effectindicatoren voor dit item, 'organiseren' onze informatiepositie; dit is mede een extra basis voor effectieve samenwerking en (beleidsmatige) wisselwerking met interne en externe partners;
- *Voorkoming overmatig alcoholgebruik:* we implementeren de Drank- en Horecawet, specifiek het Preventie- en handavingsplan en het Gezondheidsplan; daarbij is nauwe samenwerking tussen 'veiligheid/handhaving' en 'zorg/gezondheid';
- *Veilige school:* we geven de verschillende elementen van deze aanpak verder vorm en inhoud, samen met politie en instellingen; het gaat onder meer om de evaluatie en certificering van schoolveiligheidsplannen en de instelling van een werkgroep 'Incidentregistratie'.
- *Stimuleren ontmoeting jongeren:* Samen opgroeien, met elkaar kennismaken en leren van de (sociale en culturele) diversiteit van onze samenleving is van groot belang, ook voor onze jeugd. Wanneer jongeren met uiteenlopende sociale/culturele/religieuze achtergronden zo vroegtijdig mogelijk met elkaar in contact komen, wordt wederzijds begrip en waardering bevorderd. Uit preventief oogpunt wordt actief gestimuleerd dat de brede diversiteit aan jongeren elkaar kunnen ontmoeten en bij elkaar over de vloer komen. In Wittevrouwenveld zijn in dit kader dialoogbijeenkomsten opgestart. Verbreding hiervan naar de andere wijken in Maastricht behoort tot de mogelijkheden.
- *Inzet methodiek straathoekwerk:* De methodiek straathoekwerk, in feite individueel, zoekplaats gericht jongerenwerk, is onderdeel geworden van het reguliere jongerenwerk. Daarmee heeft het reguliere jongerenwerk, naast de bestaande collectieve groepsgerichte insteek, ook een duidelijke individuele component gekregen. De functie straathoekwerker is daarmee verdwenen, maar daarvoor in de plaats is een breder netwerk van jongerenwerkers die eveneens deze methodiek beheersen. Ten behoeve van crisissituaties heeft Trajekt de methodiek straathoekwerk verder doorontwikkeld in het programma 'In Beeld'. Stadsbreed zijn 4 jongerenwerkers beschikbaar om onmiddellijk te kunnen reageren bij crisissituaties met inzet van de methodiek 'In Beeld'.

Dwarsverbanden

Belangrijk flankerend beleid bij dit veiligheidsthema is beleid met betrekking tot jeugd (zoals het uitvoeringsprogramma 'Boost' en planvorming rond de decentralisatie van de jeugdzorg), zorg en welzijn, alcohol- en drugspreventie, horeca (Drank- en Horecawet), onderwijs en wijk- en buurtgericht werken (zoals Wijkaanpak 4.0 en het Uitvoeringsprogramma Wijkaanpak 2013-2015).

Onze doelstelling voor 2018

In 2018 wordt vanuit een gedragen en geborgd beleid informatiegestuurd gewerkt aan het thema "Een veilige jeugd". De aanpak is succesvol door onder andere goede verbindingen met partners, een doordachte preventieve aanpak in combinatie met een goede afstemming vanuit de persoonsgerichte aanpak met het sociale domein en de 'Top X-aanpak'. Dit succes blijkt uit het feit dat het aantal

overlastgevende jeugdgroepen bij voorkeur verminderd/in elk geval niet toegenomen is en de ervaren overlast van jeugdgroepen in de buurten is afgenomen.

Onze indicatoren daarbij zijn:¹²

effectindicator	bron	waarde 2013/2014	doelstelling 2018
% 'vaak overlast van jeugdgroepen in eigen buurt'	Veiligheidsmonitor	8,7%	≤ 7% ¹³

e. Ondernijning

Net als veel andere steden heeft Maastricht te maken met verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit: drugsgerelateerde criminaliteit, witwaspraktijken, vastgoedfraude en mensenhandel. Factoren zoals grensligging en het omvangrijke voorzieningenaanbod werken bevorderlijk. Deze goed georganiseerde criminaliteit heeft een ondernijnende werking op de samenleving door de raakvlakken en vermenging met de 'bovenwereld', het misbruik van publieke dienstverlening dat ermee gepaard gaat en de fundamentele ontkenning van de rechtsorde die erin besloten zit. Als lokaal bestuur beschikken wij over mogelijkheden deze vormen van criminaliteit aan te pakken. Het is van groot belang dat wij hier, samen met onze partners, prioriteit aan blijven geven.

Onze aanpak op hoofdlijnen

• Het bestuurlijk instrumentarium: preventie en repressie

Als gemeente ligt onze kracht in 'hinderen, verstoren, tegenhouden'. We hebben daarbij zowel preventieve als repressieve instrumenten. Ons BIBOB-instrumentarium is preventief van aard: we verkleinen daarmee de kans dat georganiseerde criminaliteit voet aan de grond zet en verhinderen dat vergunningen en andere beschikkingen misbruikt worden ter facilitering van criminaliteit. Ons handhavingsinstrumentarium heeft een repressief karakter: criminele elementen of daaraan gerelateerde symptomen worden feitelijk aangepakt en 'afgestopt'. Belangrijk onderdeel daarbij is de aanpak van als zodanig benoemde 'handhavingsknelpunten'. We zetten onze preventief-repressieve aanpak in komende jaren voort, innoveren daarbij waar nodig en sluiten zo goed mogelijk aan op de aanpak van onze partners (waaronder politie, OM, Belastingdienst). Leidend zijn de lokale en landelijke prioriteiten zoals beschreven in het beleidskader van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de beleidsplannen van het Openbaar Ministerie, het Beleidsplan politie Limburg 2015-2018 en de veiligheidsplannen van gemeenten.

• Regionale samenwerking

We werken samen met andere gemeenten binnen de regio en het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) op basis van het regionale convenant Bestuurlijke en Geïntegreerde aanpak van georganiseerde criminaliteit, Bestrijding van handhavingsknelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen. Het RIEC ondersteunt ons bij verschillende onderdelen van onze bestuurlijke aanpak.

• Euregionale samenwerking

We werken Euregionaal samen bij de aanpak van ondernijning. Het accent ligt daarbij tot dusverre op de strafrechtelijke mogelijkheden. Streven is ook de bestuursrechtelijke samenwerking te versterken. Een onderzoek naar de mogelijkheden daarvan is ingezet.

¹² In 2015 ontwikkelen wij een effectindicator ten aanzien de objectieve veiligheid, specifiek jeugdcriminaliteit; deze ontbreekt nu nog.

¹³ In de referentiegemeenten bedroeg de waarde op deze indicator in 2014 gemiddeld 7,1%.

- Risicobewustzijn

Ter versterking van de bestuurlijke component in de aanpak investeren we in het risicobewustzijn ('awareness') van ambtenaren en bestuurders. Door verbetering van kennis en vaardigheden (zoals 'meervoudig kijken') kan gericht gebruik worden gemaakt van de bestuurlijke mogelijkheden en ongewild faciliteren nog beter voorkomen worden.

- Informatieknoppunt

Randvoorwaarde voor een effectieve aanpak is een goede informatiepositie. We zetten in op de verdere verbetering van onze 'intelligence', ofwel: het bij elkaar brengen en analyseren van informatie die in de verschillende geledingen van de organisatie beschikbaar is. Dat gebeurt binnen een daartoe in te richten informatieknoppunt.

- Flexibiliteit in aanpak

De aanpak van veiligheid in zijn algemeenheid en ondermijning in het bijzonder wordt gekenmerkt door een hoge dynamiek. Criminaliteit/misdaad is zeer inventief. Als een deel van de branche wordt aangepakt, is de kans groot dat het werkveld naar een andere thematiek verschuift. Voorts kunnen bepaalde activiteiten die op het eerste gezicht incidenten lijken, in relatief korte tijd uitgroeien tot thema's die lokaal en zelfs regionaal/nationaal een verhoogde, bijna prioritaire, aandacht vragen. Op basis van de actualiteit kan de thematiek van de aanpak gedurende de uitvoeringsperiode van dit MJP dus wijzigen.

Een goed voorbeeld hiervan is het thema "radicalisering". Radicalisering (feitelijk een vorm van ondermijning) heeft zich snel ontwikkeld van een paar incidenten tot een wereldwijd in de actualiteit staand aandachtspunt. Vanuit dit MJP is het thema Radicalisering als strategisch aandachtspunt voor de komende jaren (zie bijlage 2 onder e) benoemd. Mede gelet op berichten van de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV) is de verwachting dat radicalisering ook de komende jaren nog structureel aandacht en inspanning vraagt. Afhankelijk van verdere ontwikkelingen/incidenten in relatie tot dit thema zou het zo maar kunnen zijn dat zelfs prioritaire aandacht voor dit thema nodig is. In dat geval zullen wij de aanpak van het thema als zodanig benaderen. Een nadere invulling hiervan zal in de eerste helft van dit jaar als Plan van Aanpak vorm krijgen.

Onze investering

We intensiveren onder meer als volgt bij deze prioriteit:

- *Verbreding BIBOB-beleid*: we houden ons BIBOB-instrumentarium actueel en scherp en verbreden het in overeenstemming met landelijk beleid en in afstemming met regionale partners; hiermee werpen we een extra dam op tegen de ondermijnende krachten;
- *Informatiepositie*: we versterken onze informatiepositie via de bestuurlijke ondermijningsbeelden van het RIEC en de inrichting van een informatieknoppunt; hiermee leggen we een extra basis voor effectieve gezamenlijke aanpak van de criminaliteit;
- *Euregionale samenwerking*: we onderzoeken en benutten de mogelijkheden voor bestuursrechtelijke samenwerking in de Euregio;
- *Prostitutie/mensenhandel*: we actualiseren ons prostitutiebeleid, dit in het licht van de nieuwe landelijke wetgeving op dit vlak; hiermee verscherpen we de mogelijkheden voor zowel preventie als aanpak van mensenhandel.

Dwarsverbanden

Belangrijk flankerend beleid bij dit veiligheidsthema is vergunning- en handhavingsbeleid, aanbestedings- en subsidiebeleid, integriteitsbeleid, ruimtelijk beleid (waaronder bestemmingsplannen) en economisch en vestigingsbeleid.

Onze doelstelling voor 2018

We 'keren' de ondermijnende krachten, verstoren en hinderen die optimaal via de inzet van onze bestuurlijke instrumenten en zetten, samen met onze veiligheidspartners, de aanpak voort op de verschillende schaalniveaus. Waar mogelijk hebben we onze aanpak geïnnoveerd en verbeterd, waarbij nadrukkelijk ook de mogelijkheden zijn benut vanuit een Euregionale samenwerking.

NB: Bij dit veiligheidsthema werken wij, zoals gebruikelijk in gemeentelijke veiligheidsplannen, *niet* met kwantitatieve effectindicatoren: de verschijnselen waar we ons bij deze vijfde prioriteit op richten, zijn daar te diffuus voor, zij laten zich niet gemakkelijk tot afzonderlijke 'eenheden'/incidenten reduceren.

6. Het verhogen van de veiligheidsbeleving

Maastricht kent een omvangrijk uitgaansgebied met een uitgebreid aanbod aan horecagelegenheden. Hoewel het uitgaansleven gekenmerkt wordt door relatief weinig incidenten, blijkt uit de Integrale VeiligheidsMonitor (IVM) 2013 dat mensen zich toch relatief onveilig voelen in het uitgaansgebied. Zoals eerder in deze nota aangegeven scoort Maastricht hoog op inbraak. De kans om slachtoffer te worden van inbraak wordt echter laag door Maastrichtenaars ingeschat, zelfs lager dan het gemiddelde van de G32.

Schijnbare tegenstelling

Deze voorbeelden laten een schijnbare tegenstelling zien tussen de objectieve werkelijkheid en de beleving- en gevoelswereld van onze burgers. Dat lijkt op het eerste gezicht vreemd. Veel mensen denken immers dat er een rechtstreeks verband is tussen het onveiligheidsgevoel van mensen en een hoog overlast- en criminaliteitsniveau. Hoewel het zeker een belangrijke factor is, is dit echter niet het hele verhaal. Want bij eenzelfde criminaliteitsniveau voelt de ene persoon zich wel en de andere persoon zich niet onveilig. Of in de ene buurt wel en in de andere buurt niet.

Factoren met invloed

Veiligheidsbeleving wordt lang niet alleen beïnvloed door het niveau van criminaliteit of overlast alleen. Zo spelen het type mens dat in een buurt woont en bijvoorbeeld zijn beleving van de sociale (en fysieke) kwaliteit van een buurt net zo goed een rol. En daardoor kan het dus voorkomen dat bij een gelijk niveau van objectieve veiligheid, de subjectieve veiligheid in buurten wel degelijk sterk verschilt. Een relatief slechte subjectieve veiligheid is meestal een indicator dat er iets scheef zit. Maar wat dat precies is, is dan nog de vraag. Dat hoeft niet (alleen) de objectieve veiligheid te zijn.

Afhankelijk van de situatie beïnvloeden verschillende aspecten het gevoel van (on)veiligheidsbeleving, zoals:

- slachtofferschap
- ervaren kwetsbaarheid
- de perceptie van sociale (wan)orde
- fysieke eigenschappen van de omgeving
- toegenomen risicoaversie in de samenleving
- (verandering van) het medialandschap
- optreden van de overheid
- dieper liggende onbehagen in de samenleving

Bril van de burgers

Naast een onverkorte inzet om de geregistreerde veiligheid te verbeteren, willen wij de komende beleidsperiode nadrukkelijk ook inzoomen op de subjectieve veiligheidsbeleving. In samenspraak met het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid willen wij het thema subjectieve veiligheid verder uitwerken en van een gericht plan van aanpak voorzien. Gericht in die zin dat wij leefbaarheids- en veiligheidsproblemen in de stad en buurt, ook vanuit andere invalshoeken willen benaderen dan alleen de bril van de veiligheidsprofessionals. Door het blikveld te verbreden met de bril van onze burgers gaan wij er van uit dat de herkenbaarheid van en het vertrouwen in onze aanpak bij burgers toeneemt en daardoor ook gevoelens van overlast en onveiligheid afnemen.

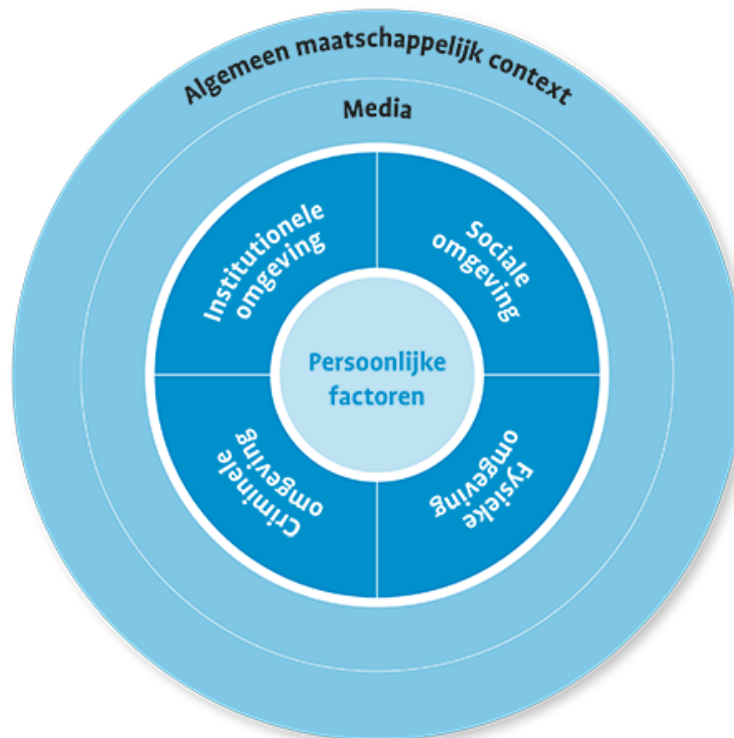
Doelstelling

Algemene doelstelling veiligheidsgevoelens 2018

In 2018 is het percentage inwoners van Maastricht dat zich wel eens onveilig voelt in de buurt gelijk aan dan wel lager dan het gemiddelde van de G32-gemeenten.

In 2018 is het Maastrichtse rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt gelijk aan dan wel hoger dan het gemiddelde van de G32-gemeenten.

Als algemene doelstelling willen wij in 2018 op stedelijk niveau de veiligheidsgevoelens naar het gemiddelde van de G32 gemeenten tillen. In 2015 wordt daarom een aanpak uitgewerkt en vervolgens in praktijk gebracht. Het ligt voor de hand om aansluitend ook - op basis van de resultaten van de nieuwe buurtpeilingen (begin 2015) te bekijken in welke wijken/buurten deze aanpak – in samenspraak met buurt- en wijkgericht werken en al dan niet in vorm van een pilot – als eerste uitgerold kan worden.

Persoonlijke factoren hebben een groot effect op de veiligheidsbeleving, maar zijn vanuit het beleid maar beperkt te beïnvloeden. Hetzelfde geldt voor de algemeen maatschappelijke factoren. De aanknopingspunten voor het beleid liggen dus vooral op het niveau van de situationele factoren, zoals de kwaliteit van de fysieke en sociale omgeving, de criminele omgeving en de wijze waarop de institutionele omgeving (gemeente, politie, maatschappelijke instellingen) hierop succesvol en vertrouwenwekkend op inzet

Bron: Eysink Smeets, 2013

7. Uitvoering en organisatie

Bestuurlijke coördinatie veiligheidsbeleid

De raad stelt de kaders voor het veiligheidsbeleid. De centrale coördinatie van het veiligheidsbeleid ligt bij de burgemeester. Dit betekent dat de burgemeester met de wethouders afstemt over hun portefeuille voor zover het onderdeel is van het veiligheidsbeleid. Uiteindelijk is het hele college verantwoordelijk voor uitvoering van het veiligheidsbeleid. Naast deze rol als bestuurlijk coördinator heeft de burgemeester als bestuursorgaan ook taken en bevoegdheden op het gebied van veiligheid (vooral op het gebied van toezicht en handhaving openbare orde en veiligheid).

Lokale driehoek

De burgemeester heeft een speciale rol ten opzichte van de politie. De politie heeft namelijk twee opdrachtgevers (gezagsdragers): de burgemeester (handhaving openbare orde) en het Openbaar Ministerie (strafrechtelijke handhaving). De politie is ook gebonden aan landelijke prioriteiten en targets. In de lokale driehoek vindt afstemming plaats waar de capaciteit van de politie wordt ingezet, hierbij wordt rekening gehouden met de verplichte doelstellingen (Regionaal beleidplan politie 2015-2018) en nadrukkelijk ook met de lokale prioriteiten. Bij capaciteitsproblemen wordt de vraag voor extra capaciteit bij de leiding van de regionale eenheid neergelegd.

Ambtelijke coördinatie veiligheidsbeleid

Alleen als de verantwoordelijkheden binnen de gemeente duidelijk zijn belegd, kan het college goed sturing geven. De verantwoordelijkheid voor het opstellen van het beleidskader en de actieplannen ligt bij het team Veiligheid. Dit team is ook verantwoordelijk voor de tussentijdse rapportages waarin de stand van zaken van het veiligheidsbeleid wordt weergegeven. Hierbij wordt gebruikgemaakt van informatie van in- en externe partners. Deze informatie wordt gebruikt om informatiegestuurd te werken aan de veiligheid in onze stad en het bestuur en management op geregelde tijden te informeren en te adviseren over de uitvoeringsstand van het veiligheidsbeleid.

Afstemmingsmomenten

Bij de uitvoering van de acties en maatregelen zijn diverse in- en externe partijen onmisbaar, niet voor niets spreken we van integraal veiligheidsbeleid. Gezien deze integraliteit zijn er op ieder niveau diverse afstemmingsmomenten met de betrokken in- en externe partners.

Eigen verantwoordelijkheid

Binnen de gemeentelijke organisatie is uitgangspunt dat de beleidsvelden zelf verantwoordelijk zijn voor het aspect veiligheid binnen hun aandachtsgebied. Zo is Milieu en Mobiliteit verantwoordelijk voor externe veiligheid en verkeersveiligheid en is Welzijn, Zorg en Gezondheid verantwoordelijk voor het preventieaspect veiligheid binnen bijvoorbeeld het jeugd- en gezondheidsbeleid. Vanuit het team Veiligheid wordt een coördinerende en adviserende rol ingenomen. Daar waar deze verantwoordelijkheidsverdeling minder scherp is, worden afspraken op maat gemaakt.

Aanspreekpunten

Voor de uitvoering van het veiligheidsbeleid in enge zin is het team Veiligheid ten volle zelf verantwoordelijk. Voor elk van de vijf veiligheidsvelden vanuit Kernbeleid Veiligheid wordt één ambtenaar vanuit het team als algemeen aanspreekpunt benoemd. Ook wordt aan elk prioritair thema in deze beleidsnota een ambtenaar gekoppeld die voor bestuur en management primair aanspreekpunt is. De portefeuillehouder voor een bepaald thema (burgemeester of een wethouder) moet deze ambtenaar kunnen aanspreken op de voortgang.

Actieplannen

In jaarlijkse, door het college vast te stellen, actieplannen wordt duidelijk gemaakt welke bestuurder

portefeuillehouder is, wie de ambtelijke trekker is en welke in- en externe samenwerkingspartners betrokken zijn bij de uitvoering van de acties en maatregelen.

Planning en Control

Dit beleidsprogramma scheidt de kaders en uitgangspunten voor het veiligheidsbeleid voor de komende vier jaar. In de vorm van uitvoeringsplannen veiligheid worden de prioriteiten en overige veiligheidsactiviteiten per jaar verder uitgewerkt. Uitgangspunt is om met inhoud en systematiek van de uitvoeringsplannen aan te sluiten op de bestaande financiële cyclus. Aangezien de Begroting 2015 echter al vóór dit meerjarenprogramma en hierop gebaseerde uitvoeringsplan is vastgesteld, is het jaar 2015 in dit opzicht een overgangsjaar. Mede gelet hierop en gelet op het tijdstip waarop definitieve raadsbesluitvorming over dit MJP plaatsvindt, ziet het eerste uitvoeringsplan Veiligheid zowel op 2015 als 2016. Vanaf het uitvoeringsplan veiligheid 2017 zal vaststelling hiervan telkens plaatsvinden vóór de begroting van dat jaar.

Gedurende de looptijd van het meerjarenprogramma wordt over de voortgang en realisatie van de beleids- en uitvoeringsdoelstellingen via een aantal kanalen gerapporteerd:

- via de reguliere P-en-C-cyclus aan raad en college waarbij voor de jaarverantwoording op basis van het uitvoeringsplan veiligheid voor dat jaar een brede stand van zakenrapportage wordt samengesteld.
- via regelmatige beleids- en uitvoeringsrapportages voor de lokale driehoek
- gevraagd en ongevraagd themagewijs richting raad en college
- vanuit andere beleidsvelden vanuit hun verantwoordelijkheid voor een veiligheidsfacet en/of vanuit de buurt- en wijkaanpak over buurtspecifieke veiligheidsthema's.

Als deze rapportages hiertoe aanleiding geven, worden tussentijds voorstellen gedaan om op onderdelen het beleid bij te stellen.

In het derde jaar van de beleidsperiode wordt een hernieuwde stadsbrede veiligheidsanalyse opgesteld die als basis dient voor het evalueren en actualiseren van het veiligheidsbeleid en daarin opgenomen prioriteiten. Deze uitkomsten vormen de input voor het Meerjarenprogramma veiligheid voor de opvolgende beleidsperiode.

Stuurinformatie

Veiligheid staat vaak in de schijnwerpers. Wij kiezen voor een vaste koers en laten ons niet van onze koers afbrengen door plotselinge media-exposure op één specifiek incident dan wel vanuit eigen media-onderzoek. Eens per vier jaar leggen wij in ons meerjarenbeleid onze doelen en prioriteiten vast, die vervolgens jaarlijks vanuit uitvoeringsplannen in uitvoering worden gebracht. Beleids- en uitvoeringsdoelen worden actief en structureel gemonitord.

Indien uit deze systematiek tussentijdse bijstelling van beleids- en uitvoeringsdoelen aan de orde zou zijn, zal hier - op basis van onderbouwde voorstellen - besluitvorming over plaatsvinden.

Wij bepalen onze prioriteiten, doelen en maatregelen op basis van informatie. Ook de uitvoering van ons beleid willen we informatiegestuurd laten plaatsvinden zodat we gericht maatregelen, capaciteit en middelen kunnen inzetten. Wij ontwikkelen daarvoor de informatievoorziening veiligheid verder en zorgen voor borging. Dat wil zeggen dat wij gebeurtenissen, signalen en trends op stedelijk, wijk-, buurt- en mogelijk zelfs op straatniveau in kaart brengen, uitgesplitst naar objectieve (geregistreerde) veiligheid en subjectieve veiligheid (overlast- en veiligheidsbeleving). Dat doen we uiteraard samen met onze partners.

Dat we een vaste koers varen wil niet zeggen dat we niet alert zijn op de rol en invloed van (social) media. Op basis van informatie anticiperen we of schalen we op als (social) media een escalerende werking dreigen te hebben.

Als belangrijke informatiebron voor objectieve veiligheid gebruiken wij cijfers en rapportages vanuit de politiestructuren, waarbij cijfers alleen nietszeggend zijn, maar altijd vergezeld worden van met relevante partners afgestemde beelden, conclusies en contextgerelateerde informatie. Hierbij betrekken we ook subjectieve informatie, waarbij we ons in hoofdzaak baseren op de resultaten van de jaarlijkse Integrale Veiligheidsmonitor en de resultaten van de lokale buurtpeilingen.

Communicatie

Communicatie heeft een tweeledige rol als het gaat om veiligheid:

1. Inwoners informeren en transparantie bieden over de mate van veiligheid in de stad (informeren).
2. Inwoners overtuigen van de verantwoordelijkheid die ze zelf hebben om hun woonomgeving veilig te houden (stimuleren en activeren).

De (onderliggende) kernboodschap die (niet per se expliciet geformuleerd) doorklinkt in communicatie-uitingen en -acties is: 'Veiligheid maken we samen'. Met de aanpak van en communicatie over veiligheid streven we ernaar dat de veiligheidsbeleving in de stad loopt met de objectieve veiligheid. De inzet is dat mensen zich niet onveilig voelen dan dat nodig zou zijn op basis van objectieve informatie. Maar ook omgekeerd; mensen bagatelliseren een veiligheidsprobleem niet en voelen zich daardoor verantwoordelijk om zelf een steentje bij te dragen.

Informeren

Veiligheid is een 'hot issue' waar ook de pers graag aandacht aan besteedt. Om de regie te houden over de informatiestroom, moeten we zelf het initiatief houden om de inwoners te informeren over actuele ontwikkelingen. Dat geldt niet alleen voor positieve resultaten, maar ook voor ongewenste ontwikkelingen. Door hier zelf het initiatief in te houden, tonen we aan dat de gemeente de problematiek serieus neemt, schetsen we de context en geven we aan wat we gaan doen om het probleem aan te pakken. Dit doen we bijvoorbeeld op momenten als de presentatie van jaarcijfers en als resultaten/effecten bekend zijn van een proces of aanpak om de veiligheid te verbeteren.

Stimuleren en activeren

Als we inwoners willen stimuleren om zelf iets te doen om de veiligheid te verbeteren, zal communicatie altijd deel uitmaken van een project dat bestaat uit meerdere maatregelen. Denk aan extra handhaving of het faciliteren van bewoners. Een communicatiecampagne alleen levert geen bijdrage aan het verbeteren van de veiligheid. Zeker als het gaat om het betrekken en activeren van bewoners, moet de focus liggen op (persoonlijke) communicatie in de wijken, bij voorkeur via de structuren en kanalen en met de middelen die daar al bestaan en die door doelgroep ook al worden gebruikt. Naast de traditionele middelen maken we gebruik van sociale media en nieuwe toepassingen daarvan. Als dit kan en relevant is, betrekken we bewoners bij de uitwerking en uitvoering van plannen. Bij de uitwerking van onderdelen uit het actieplan, maakt communicatie deel uit van het plan van aanpak.

Financiële uitgangspunten

Uitgangspunt is om de uitvoering van het Meerjarenprogramma Veiligheid binnen de huidige begrotingskaders (formatie en budgetten) te laten plaatsvinden. Indien vanuit de uitvoering van het beleid blijkt dat dit uitgangspunt wijziging behoeft, zullen vanuit de jaarlijkse uitvoeringsplannen onderbouwde voorstellen worden gedaan voor het bijstellen van de ambitie, het anders prioriteren van thema's dan wel zal de raad om additionele middelen gevraagd worden.

In algemene zin zal de verantwoording hieromtrent plaatsvinden via de reguliere P en C-cyclus. Daar waar mogelijk zal bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid actief gebruik gemaakt worden van beschikbare subsidiemogelijkheden (regionaal, provinciaal, landelijk en Europees).

Bijlage I: Veiligheidsvelden/ definitie veiligheid

Definitie Veiligheid

Veiligheid is de gewenste mate van ordening en rust in het openbare leven en de gewenste mate van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute of dreigende aantastingen. Onveiligheid is alles wat daarop een inbreuk maakt.

De term onveiligheid slaat zowel op de feitelijke aantastingen en de concrete gevaren die de mensen in onze samenleving bedreigen (objectieve onveiligheid) als op de beleving en gevoelens van onveiligheid (subjectieve onveiligheid).

Sociale en Fysieke veiligheid

Het begrip veiligheid is onder te verdelen in sociale en fysieke veiligheid.

Sociale veiligheid omvat alle vormen van criminaliteit en overlast waar burgers, bedrijven en instellingen mee te maken krijgen. Sociale veiligheid kan worden omschreven als het voorkomen en beheersen van geweld, criminaliteit en het voorkomen van aantasting van de openbare orde. Onder criminaliteit vallen gewelddelicten (zoals mishandeling, bedreiging, overval, verkrachting), diefstallen (inbraak, zakkenrollerij, winkeldiefstal) en vernieling van private en publieke goederen. Bij overlast gaat het om gedrag dat op zichzelf niet altijd strafbaar is, zoals hangjongeren, onbeleefdheden, rondslingerend vuil en scheldpartijen, maar wel als hinderlijk of intimiderend wordt ervaren.

Fysieke veiligheid

Fysieke veiligheid is het gevrijwaard zijn (en het gevrijwaard voelen) van gevaar dat voortvloeit uit ongevallen van diverse aard. Dit gevaar bedreigt materiële en immateriële zaken die de maatschappij waardevol acht, zoals leven en gezondheid van mens en dier, goederen, het milieu en het ongestoord functioneren van de maatschappij.

Bij fysieke veiligheid gaat het dan bijvoorbeeld om verkeersveiligheid, milieu-, bouw- en constructieve veiligheid, het verkleinen van de kans op rampen en calamiteiten, crowdcontrol en crowdmanagement, maar ook om brandveiligheid en crisisbeheersing.

Veiligheidsveld	Veiligheidsthema's
1 Veilige woon- en leefomgeving	1.1: Sociale kwaliteit (o.m. woonoverlast, overlast zwervers en verslaafden)
	1.2: Fysieke kwaliteit (o.m. vernieling, graffiti, zwerfvuil)
	1.3: Objectieve veiligheid/veelvoorkomende criminaliteit (o.m. woninginbraak, fietsendiefstal, geweldsdelicten)
	1.4: Subjectieve veiligheid/veiligheidsgevoel
2 Bedrijvigheid en veiligheid	2.1: Veilig winkelgebied
	2.2: Veilige bedrijventerreinen
	2.3: Veilig uitgaan
	2.4: Veilige evenementen
	2.5: Veilig toerisme
3 Jeugd en veiligheid	3.1: Overlastgevende jeugd
	3.2: Criminele jeugd/individuele probleemjongeren
	3.3: Jeugd, alcohol en drugs
	3.4: Veilig in en om de school
4 Fysieke veiligheid	4.1: Verkeersveiligheid
	4.2: Brandveiligheid
	4.3: Externe veiligheid
	4.4: Voorbereiding op rampenbestrijding
5 Integriteit en veiligheid	5.1: Polarisatie en radicalisering
	5.2: Georganiseerde criminaliteit
	5.3: Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

* Bij de recentelijke herziening van Kernbeleid Veiligheid (Kernbeleid Veiligheid 2014) zijn aan veiligheidsveld 5 een tweetal veiligheidsthema's toegevoegd: Veilige Publieke Taak en Informatieveiligheid

Bijlage II: Overige veiligheidsthema's

Naast prioritaire thema's (zie hoofdstuk 5) onderscheiden wij 'overige veiligheidsthema's'. Het gaat om de volgende zes thema's: (a) Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied, (b) Veilig uitgaan, (c) Veilige evenementen, (d) Fysieke veiligheid: brandveiligheid, externe veiligheid, crisisbeheersing, (e) Radicalisering, (f) Veilige publieke taak (VPT). Ook op deze thema's acteren wij integraal en consequent in de komende jaren, samen met onze partners. Verschil met de prioritaire thema's is dat er geen bijzondere doorontwikkeling en/of intensivering van de aanpak nodig is. In essentie consolideren we de lopende aanpak. We werken de zes thema's beknopt uit in deze bijlage. We beschrijven de hoofdlijnen van onze aanpak en formuleren onze ambitie (kwalitatief).

a. Veilige bedrijventerreinen en winkelgebied

Bedrijventerreinen en winkelgebied vormen belangrijke kwaliteiten van onze gemeente. Zij kunnen echter bepaalde vormen van onveiligheid met zich meebrengen. Het gaat daarbij enerzijds om subjectieve onveiligheid: het veiligheidsgevoel van ondernemers, winkelend publiek. En anderzijds om het concreet *plaatsvinden* van delicten zoals bedrijfsinbraak, winkeldiefstal, zakkenrollerij, straatroof, overval. Ook in Maastricht zien we dat deze negatieve kanten aan de orde zijn. We blijven daarop inzetten in de komende jaren.

Hoofdlijnen aanpak 2015-2018

Een belangrijk format in onze aanpak blijft het Keurmerk Veiligheid Ondernemen (KVO). Wij voeren dit format zowel voor de bedrijventerreinen als het winkelgebied. In essentie is het een goed werkend model voor publiek-private samenwerking rond veiligheid én kwaliteit ('uitstraling') van bedrijventerreinen en winkelgebied. Wij zetten in op een integrale en vitale uitvoering van dit format. Partners zijn de ondernemers, parkmanagement, politie, brandweer, gemeente Eijsden-Margraten (voor het KVO-bedrijventerreinen) en het Regionaal Platform Criminaliteitsbeheersing.

Randvoorwaarde voor succesvolle publiek-private samenwerking is ondernemersbetrokkenheid en – initiatief. Opstart van nieuwe KVO's volgt na initiatief van ondernemers. Wij investeren in de betrokkenheid van ondernemers via onder meer communicatie/voorlichting over het KVO.

Voor specifieke vormen van onveiligheid en criminaliteit (zoals bedrijfsinbraak en zakkenrollerij) voeren wij (mede) een gerichte aanpak vanuit andere onderdelen van dit veiligheidsbeleid (zie bijvoorbeeld prioriteit 'c: Vermogenscriminaliteit/High Impact Crimes'). Ook faciliteren wij instrumenten als fysiek (BOA's) en technisch (camera's) toezicht in winkelgebied. Afstemming vindt plaats met particulier cameratoezicht op bijvoorbeeld bedrijventerreinen in de stad (parkmanagement). En wij betrekken bij (her)inrichting van gebieden vroegtijdig het aspect 'sociale veiligheid'.

Wij hebben aandacht voor de veiligheid van "sportaccommodaties/ sportparken". Wij bevorderen een zo veilig mogelijke inrichting van deze accommodaties en parken en waken, samen met de beheerders en gebruikers hiervan, dat in deze faciliteiten veilig gesport kan worden.

Strategische partners bij dit thema zijn Centrummanagement, de stichting SIM (Samenwerkende Industrierreinen Maastricht) en de SBBM (Stichting Beveiliging Bedrijventerreinen Maastricht). Deze laatste organiseert en implementeert het fysieke toezicht op bedrijventerreinen.

Beleidsmatig is de wisselwerking met het economisch en vestigingsbeleid van belang. Wij continueren de huidige balans tussen de invalshoeken 'veiligheid' en 'economie' rond dit thema.

Doelstelling 2018

Een zodanige combinatie van gerichte inzet van veiligheidsinstrumenten op bedreigingen die zich voordoen en samenwerking met en preventieve inspanningen van ondernemers, dat het objectieve en subjectieve veiligheidsniveau op bedrijventerreinen en in winkelgebieden van een goed gehalte blijven.

b. Veilig uitgaan

Maastricht kent een rijk horeca-/uitgaansaanbod. Dit brengt onze stad veel goeds. Vanuit het veiligheidsbeleid is het zaak de veiligheid rond het uitgaan te blijven borgen. Bijverschijnselen zoals overlast en geweld dienen zoveel mogelijk voorkomen te worden. Ook is blijvende aandacht nodig voor fenomenen zoals zakkenrollerij en drugshandel/-overlast in en rond de horeca. Ook Koninklijke Horeca Nederland is hierbij een belangrijke afstemmingspartner.

Hoofdpijnen aanpak 2015-2018

Vertrekpunt van onze aanpak is de vitale samenwerking met horecaondernemers. Zij zijn de sleutelpartner bij dit thema: van hen verwachten wij initiatief en betrokkenheid bij de aanpak en voorkoming onveiligheid en overlast. Wij borgen de wisselwerking met de ondernemers in onder meer horeca-overleggen en casemanagement horeca.

Wij continueren maatregelen zoals het cool down-uur, preventief fouilleren en vullen die eventueel aan met maatregelen zoals de collectieve horecaontzegging. Wij zetten gericht in op verschijnselen zoals zakkenrollerij. In onze aanpak werken wij intensief samen met de ondernemers.

Ook geven wij invulling aan onze handhavende verantwoordelijkheid, met name via de periodieke integrale horecacontroles.

Beleidsmatig is er een belangrijke wisselwerking met horecabeleid en (daaraan overstijgend) de binnenstadsvisie. Het veiligheidsbeleid is daarin grotendeels 'volgend' en randvoorwaardenscheppend.

Doelstelling 2018

Een zodanige combinatie van inzet van veiligheidsinstrumenten, samenwerking met ondernemers én initiatief van ondernemers dat de veiligheid en het veiligheidsgevoel duurzaam beheersbaar zijn.

c. Veilige evenementen

Ook hier kunnen wij vaststellen dat Maastricht veel te bieden heeft: jaarlijks heeft er een groot aantal evenementen in onze stad plaats. En ook hier geldt dat de uitdaging en opgave vanuit het veiligheidsbeleid vooral het borgen en bewaken van de veiligheid zijn. Focuspunten zijn daarbij overlast, geweld en fysieke veiligheidsrisico's (brandgevaar, crowdcontrol, veiligheid van en rond evenemententerreinen). Spanningspunten kunnen hierbij ontstaan met de culturele en economische wenselijkheid en haalbaarheid van evenementen. Vanuit het uitgangspunt dat een evenement veilig dient te zijn (de basisvoorwaarde) blijven wij zoeken naar veiligheidsoplossingen die proportioneel zijn. Uitgangspunt blijft echter dat de verantwoordelijkheid voor de veiligheid van het evenement bij de aanvrager ligt.

Hoofdpijnen aanpak 2015-2018

Voor de beheersbaarheid van de veiligheid van en rond evenementen volgen wij vastgestelde procedures en werkwijzen, geven die consequent invulling, scherpen die aan waar nodig. Zo categoriseren wij evenementen conform de afspraken met de Veiligheidsregio, passen een instrument

als de risicomatrix toe en zien toe op de kwaliteit en kwantiteit van beveiliging. Voor grotere evenementen werken we toe naar 'vaste' draaiboeken.

We voeren de binnen onze cyclus afgesproken veiligheidsoverleggen (met interne en externe partners), bewaken daarbinnen het veiligheidsaspect. In de afstemming met ondernemers speelt het veiligheidsplan een belangrijke rol.

We zien toe op de effectiviteit van samenstellen van veiligheidsmaatregelen. Dit zijn deels maatregelen van ondernemerszijde (vastgelegd in de vergunning), anderdeels flankerende maatregelen (van gemeentezijde). In de analyse betrekken we mede relevant flankerend beleid, waaronder ruimtelijk, verkeers- en milieubeleid.

Al met al geven we zodoende vanuit veiligheidsoptiek robuust invulling aan de randvoorwaarden voor veiligheid van evenementen. Daarbij realiseren we overigens een goede, vruchtbare balans met de invalshoeken 'economie' en 'stadspromotie'.

De veiligheid en daarvoor benodigde maatregelen rondom betaald voetbal in onze stad zullen ook de komende periode onze aandacht vragen. Met de BVO MVV, de betrokken landelijke en lokale veiligheidspartners en de KNVB zorgen wij voor een gerichte en adequate aanpak.

Doelstelling 2018

Een zodanige combinatie van solide procedures inclusief veiligheidschecks, inzet van veiligheidsinstrumenten, samenwerking met ondernemers én initiatief van ondernemers, dat de veiligheid en het veiligheidsgevoel beheersbaar zijn en blijven.

d. Fysieke veiligheid

Binnen dit thema onderscheiden we drie subthema's: brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing.

d1. Brandveiligheid

Verhoudingsgewijs is het aantal brandincidenten in onze gemeente 'acceptabel': Het 'brandgevaar' (de risico's) daarentegen is wel relatief groot, als gevolg van factoren als het ruime horeca- en evenementenaanbod, het relatief grote aantal kamerverhuurpanden en de soms historisch bepaalde slechte bereikbaarheid voor de brandweer van locaties in onze binnenstad. Om deze redenen blijven we onverminderd inzetten op de hoofdbestanddelen van het 'werken aan brandveiligheid': (1) *risicobeheersing*: het voorkomen van incidenten en vooraf 'inperken' van schadelijke gevolgen van incidenten; en (2) *incidentbestrijding* ofwel effectieve repressie en daarop toegesneden preparatie.

Hierna werken we de hoofdlijn van onze aanpak en onze ambitie uit. Dit beleid is mede initiërend voor de vaststelling van doelen betreffende brandveiligheid en brandweezorg conform het nieuwe artikel 3a van de Wet veiligheidsregio's. Deze worden vastgelegd in het beleidsplan 2015-2018 van de Veiligheidsregio.

Hoofdpijnen aanpak 2015-2018

Essentieel in onze aanpak is het streven naar het *nog meer voorkomen* van incidenten: we willen daadwerkelijk 'aan de voorkant' van de brandveiligheid komen. Gemeente en brandweer bundelen hun krachten daarvoor onder de noemer 'Samen op weg'. De brandweer heeft als nadrukkelijk streven in dit verband het *nog zichtbaarder* worden aan de voorkant. Gemeente en brandweer hebben hun beleidsvoornemens in dit verband nadrukkelijk op elkaar afgestemd.

Doorslaggevend zijn risicobewustzijn en naleefdiscipline van doelgroepen. Instrumenten ter versterking daarvan zijn voorlichting, communicatie en toezicht & handhaving. Wij zetten deze

instrumenten 'risico-gestuurd' in: we focussen op inrichtingen, plekken, groepen en gebeurtenissen waar zich de grootste risico's ('kans x effect') voordoen. Het kan gaan om bepaalde kwetsbare inrichtingen (horeca), bepaalde doelgroepen (studenten), bepaalde grote publieksevenementen (carnaval). In dit kader past hierbij de versnelde brandveiligheidscontrole van studentenpanden die als zodanig niet door de eigenaar zijn aangemeld, in 2015.

Vanuit het integrale veiligheidsbeleid bewaken en benutten we dwarsverbanden met de aanpak rond thema's zoals wijkveiligheid, veiligheid in de horeca, veilige evenementen, veiligheid op bedrijventerreinen en integrale handhavingsacties.

Tegelijk zorgen we dat de 'achterkant' ofwel de incidentbestrijding (repressie) hoogwaardig en toereikend is. Focuspunten zijn onder meer het verhelpen van knelpunten in de bluswatervoorziening en het verder uniformeren en standaardiseren van werkprocessen.

Ook voor de repressie gaan we uit van *integrale* benadering, waarbij het accent weliswaar bij de overheid ligt maar maatschappelijke partners ook een belangrijke rol hebben (bijvoorbeeld als het gaat om de factor 'zelfredzaamheid'). Deze rol hangt samen met genoemde factoren 'risicobewustzijn' en 'naleefdicipline'.

Doelstelling 2018

We realiseren duurzame brandveiligheid door de combinatie van risicobewustzijn en naleefdicipline van ondernemers, burgers, de 'maatschappelijke omgeving' aan de ene kant en solide repressie (als sluitstuk) aan de andere kant. Risicobewustzijn en naleefdicipline meten wij af aan de mate waarin burgers en ondernemers preventieve maatregelen treffen en het aantal geconstateerde overtredingen van brandveiligheidsregels. Indicatoren voor de kwaliteit van de repressie zijn onder meer dekkingsgraad, operationele planvorming, bluswatervoorzieningen.

d2. Externe veiligheid

In onze gemeente zijn zo'n 20 'externe veiligheidsinrichtingen' gevestigd. Dit zijn ondernemingen waar gewerkt wordt met gevaarlijke stoffen. Vier daarvan vallen binnen de zware categorie BRZO. Daarnaast is er vervoer van gevaarlijke stoffen via weg, spoor, buisleiding en (in mindere mate) water. In het licht van de veelheid en variëteit van andere soorten bedrijvigheid binnen onze gemeente en de nabijgelegen woongebieden is er alle belang bij de risicobeheersing rond gevaarlijke stoffen op het vereiste peil voort te zetten.

Hoofdlijnen aanpak 2015-2018

Belangrijke uitvoerende taken op dit terrein worden vervuld door de Veiligheidsregio en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD). Als gemeente zijn wij echter het bevoegd gezag ten aanzien van vrijwel alle externe veiligheidsinrichtingen op ons grondgebied. Uit dien hoofde moeten wij kritische afwegingen maken over de acceptatie en compensatie van risico's. Wij dienen risico's door te vertalen in ruimtelijke ordening en in de vereiste kwaliteit van de crisisbeheersing.

Het belang van deze lokale (regie)rol is eigenlijk alleen maar toegenomen als gevolg van schaalvergroting van onze uitvoeringpartners Veiligheidsregio en Regionale Uitvoeringsdienst. Onze beleidsuitgangspunten (Beleidsvisie Externe Veiligheid) vormen daarbij het kompas; wij houden dit kritisch en actueel en vertalen het consequent door in ruimtelijke ordening en kwaliteit crisisbeheersing. Ook bewaken we de implicaties voor ander beleid zoals evenementenbeleid.

Scherp oog hebben voor eventuele knelpunten op ontwikkellocaties en/of andersoortige locaties; we implementeren consequent de vastgelegde criteria en voeren benodigde compenserende maatregelen door.

Waar wij niet het bevoegd gezag zijn – bijvoorbeeld bij spoorvervoer van gevaarlijke stoffen – bewaken wij veranderende contouren (plaatsgebonden en groepsrisico), geven invulling aan onze verantwoordelijkheid voor ruimtelijk ordening en andere compenserende maatregelen en zijn meer of minder intensief (afhankelijk van de ontwikkelingen) in gesprek met verantwoordelijke bestuurslagen.

Ook bij dit thema geldt dat onze maatschappelijke partners (ondernemers, instellingen, bewoners) een cruciale rol hebben. Dit geldt om te beginnen voor de vergunninghouders zelf. Maar daarnaast ook breder. Wij investeren in risicobewustzijn en zelfredzaamheid via risicocommunicatie. Dit doen wij samen met de Veiligheidsregio.

Doelstelling 2018

We geven invulling aan onze rol in de risicobeheersing rond gevaarlijke stoffen, versterken op de onderdelen waar dat nodig en mogelijk is. Enerzijds voeren wij regie en zijn opdrachtgever richting regionale uitvoeringspartners op basis van een scherpe en actuele beleidsvisie Externe Veiligheid. Anderzijds investeren wij in risicobewustzijn en zelfredzaamheid van de maatschappelijke partners.

d3. Crisisbeheersing

De gemeentelijke crisisbeheersingsorganisatie is een van de vier kolommen van de multidisciplinaire crisisbeheersingsorganisatie. Onze taak is het deze gemeentelijke kolom, Bevolkingszorg, effectief gestalte te geven. We stellen daarvoor draaiboeken op, bemensen de gemeentelijke processen, realiseren logistieke randvoorwaarden en leiden op, trainen en oefenen.

Hoofdpijnen aanpak 2015-2018

Kernpunt van onze missie in de komende jaren is het verder gestalte geven aan de kolom Bevolkingszorg in al zijn facetten en conform de Wet Veiligheidsregio's zodat rampen en crises de vereiste aanpak krijgen en de gemeentelijke kolom optimaal kan functioneren in de wisselwerking met de andere kolommen.

Bijzondere aandacht daarbij hebben Opleiding, Training en Oefening (OTO), de brede en duurzame ambtelijke en bestuurlijke betrokkenheid bij de crisisbeheersingstaken en de effectiviteit van de interne wisselwerking tussen het domein veiligheid (AOV) en andere beleidsdomeinen rond het thema crisisbeheersing. Als geheel blijven wij werken aan verdere professionalisering.

Wij werken samen met andere gemeenten binnen de Veiligheidsregio. Aan de 'acute' onderdelen van de gemeentelijke rampenbestrijdingsorganisatie geven wij gezamenlijk invulling. Dit betreft processen zoals 'opvang en verzorging' en 'primaire levensbehoeften'. Andere onderdelen geven wij lokaal, vanuit onze eigen organisatie vorm.

Doelstelling 2018

We hebben een professionele crisisbeheersingsorganisatie 'staan' die zonder twijfel in staat is de Bevolkingszorgtaken adequaat uit te voeren. Dit potentieel is *duurzaam* als gevolg van opleiding, training, oefening in combinatie met brede ambtelijke en bestuurlijke betrokkenheid en urgentiebesef.

e. Radicalisering

Bij dit thema gaat het om ideologische groepen/stromingen of eenlingen in de samenleving die dermate zijn geradicaliseerd, dat zij een bedreiging vormen of kunnen gaan vormen voor de veiligheid. Sprake kan zijn van dreigend geweld. Deze groepen/stromingen/eenlingen vergroten de polarisatie in de samenleving, zetten het sociaal weefsel onder druk. Stromingen die op die manier kunnen radicaliseren, zijn bijvoorbeeld: rechts-extremisme, islamradicalisme, dierenrechtenradicalisme, links-extremisme.

Sinds enige tijd treedt met name islamradicalisme, in de vorm van jihadisme, meer op de voorgrond in Nederland. Sprake is van toenemende dreiging. Bijbehorende verschijnselen zijn het zgn. 'uitreizen' en daarna ook terugkeren. Rijk en gemeenten actualiseren hun gezamenlijke aanpak van dit onderwerp.

Hoofdlijnen aanpak 2015-2018

In essentie kent onze aanpak drie pijlers. Ten eerste investeren wij als gemeente 'gemeentebreed', vanuit de relevante beleidsdisciplines, *regulier* in voorkoming, preventie. Elementen zijn onderwijs, arbeidsmarkt, sociale voorzieningen, contacten met instellingen en zelforganisaties.

Daarnaast investeren wij in alertheid op symptomen van radicalisering. We versterken de 'awareness' van professionals en doelgroepen. Van belang is dat signalen tijdig herkend worden. Dit doen wij onder meer via voorlichting en training.

Ten slotte acteren wij op voorkomende gevallen/incidenten. Daarbij werken wij samen met landelijke en regionale partners, waaronder de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV).

Een nadere invulling hiervan zal in de eerste helft van dit jaar als Plan van Aanpak vorm krijgen.

Doelstelling 2018

Door een goede preventie en vroegtijdige herkenning van signalen is Maastricht weerbaar en een 'slechte voedingsbodem' voor radicalisme.

f. Veilige Publieke Taak

Mensen die binnen de publieke taak hun werk doen zoals verpleegkundigen, politiemensen, medewerkers bij gemeentelijke loketten en leraren, worden regelmatig geconfronteerd met agressie en geweld. Dat heeft effect op het functioneren van de man of vrouw zelf maar ook op de uitvoering van taken zoals hulpverlening, zorg, scholing en toezicht. De kwaliteit van de dienstverlening neemt af, het vertrouwen in de overheid kan aangetast worden, er worden onwenselijke 'precedenten' geschapen en bij gedogen kan 'onaantastbaarheid' van daders versterkt worden.

Landelijk en regionaal wordt actie ondernomen om dit verschijnsel aan te pakken. Ook in Maastricht doen zich incidenten voor, en is er alle belang bij om een duidelijke lijn uit te zetten. Er mag geen twijfel bestaan over de robuustheid en betrouwbaarheid van ons eigen handelen.

Hoofdlijnen aanpak 2015-2018

Onze beleidslijn is 'zero tolerance': geweld tegen publieke functies kan en mag nooit, *alle* incidenten zijn relevant en dienen een passend vervolg te hebben. Om dit geëffectueerd te krijgen, zal in eerste instantie het bewustzijn van het belang van dit onderwerp bij medewerkers op niveau moeten zijn. We zetten in op het zichtbaar, bespreekbaar en hanteerbaar maken van agressie en geweld, zowel op ambtelijk als bestuurlijk niveau. Het onderwerp moet bekend worden, gaan 'leven'.

Daarnaast creëren we randvoorwaarden voor een effectieve omgang met en aanpak van incidenten. Het gaat daarbij onder meer om incidentmelding en -registratie en opvolgingsbeleid. Samen met andere gemeenten geven we uitvoering aan het regionale programma dat hiervoor ingericht wordt.

We hebben bijzondere aandacht voor de dilemma's en behoeften van de sleutelfunctionarissen in dit verband: leidinggevend.

Doelstelling 2018

We hebben onze aanpak in uitgangspunten en instrumenten verankerd, en het onderwerp 'leeft'. De urgentie wordt breed gedragen. De omvang van het verschijnsel is beheersbaar, wordt betoegeld door onze reacties daarop.